

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
Strategic Studies Center, National Defence Studies Institute

นิตยสาร

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ SSC Journal

15th year 1st issue (October-December 2024)

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (ตุลาคม-ธันวาคม 2567)

4

นโยบายสหรัฐฯ
ของว่าที่ประธานาธิบดีคนที่ 47
“โดนัลด์ ทรัมป์”

5

หนึ่งทศวรรษแห่งนโยบาย
Act East ของอินเดีย:
การฟื้นฟูความสัมพันธ์
กับอาเซียน

7

ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซีย-
สหรัฐฯ ภายใต้การนำของปราโบโว :
ถึงเวลาแห่งการฟื้นฟู

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้พลวัตของภัยคุกคามทั้งตามแบบ (Traditional Threats : TTs) และภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non – Traditional Threats : NTTs) มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ภัยคุกคามด้านระบาดวิทยา ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนถึงภัยพิบัติธรรมชาติ โดยภัยคุกคามเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและการทหาร นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศยังได้เชื่อมโยงโลกไว้ด้วยกันทั้งหมด ทำให้ช่องว่างของขอบเขตรัฐถูกหลอมจนยากที่จะแยกพรมแดนได้ชัดเจน เรื่องภายในประเทศหนึ่งกลายเป็นผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปรากฏการณ์หรือปัญหาในที่ต่าง ๆ จึงไม่เป็นเพียงเรื่องเฉพาะภายในประเทศหนึ่งอีกต่อไป แต่กลายเป็นประเด็นร่วมกันของโลก ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้จากความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกไปได้ จึงต้องมีการปรับตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทายรูปแบบใหม่ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจของชาติและความมั่นคงของประเทศ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศสย.สปท.) เป็นหน่วยงานทางวิชาการของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ความมั่นคงของชาติและการป้องกันประเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนให้รับทราบ อันเป็นประโยชน์ต่อกองทัพและประเทศชาติโดยรวม ในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่าง ๆ ให้พร้อมกับภัยคุกคามทุกรูปแบบได้

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรงระดับกอง แบ่งเป็น 4 กอง คือ กองสนับสนุน กองแผนและโครงการ กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง กองภูมิภาคศึกษา ทำหน้าที่ในการวางแผน อำนาจการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลงานด้านการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ความมั่นคงในด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและการทหาร ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ตลอดจนการจัดประชุมที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคง การรวบรวมข้อมูล และจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องให้กับผู้บังคับบัญชา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับทราบ ตลอดจนถึงการผลิตบุคลากรด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทั้งปวงให้กับข้าราชการในกระทรวงกลาโหมและพลเรือน

สำหรับ จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ (SSC Journal) เป็นผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศที่ได้รวบรวมสถานการณ์ทางความมั่นคงต่าง ๆ รวมทั้งบทวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นทิศทางความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามและประเมินผลสถานการณ์ความมั่นคงต่อไป ประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 SSC Focus & Track II Monitor ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ และส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ

สุดท้ายนี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จุลสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมท่านสามารถให้ข้อเสนอแนะมาได้ที่ admin_info@sscthailand.org หรือ www.sscthailand.org

กองบรรณาธิการ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
(Strategic Studies Center Journal)
พิมพ์ครั้งที่ 1 – กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2567
28 หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2537

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

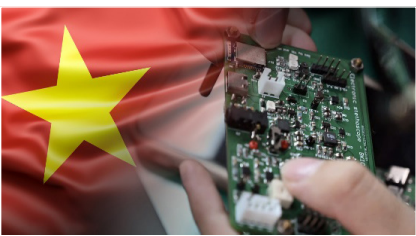
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2275 5715 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

ผู้อำนวยการ	: พล.ต. นิรุจ	ดวงปัญญา
รองผู้อำนวยการ	: น.อ. ไชยา	ออกแดง
	: น.อ. รัฐนิษฐ์	เมธีวรพัฒน์ ร.น.
กองอำนาจการ	: น.อ. วราชาติ	สตัยเลขา
	: พ.อ.หญิง สุนิสา	ธิปัตย์
	: น.อ.หญิง ฉัตรจิรัตน์	พัชรกิจจา ร.น.
	: น.ท.หญิง จิตราภรณ์	จิตรธร ร.น.
	: ร.อ.หญิง ภิรัชญา	อุไรรัตน์
	: ร.ท.หญิง ปาณิสรา	เทียนอ่อน ร.น.
	: น.ส.ปณณภา	โชติชินชาวี
	: น.ส.กาญจนา	เพิ่มพูน
ศิลปกรรม	: ส.ท. จิรายุ	กลัดบุผา
	: น.ส.อลิษา	วังศิริ
	: น.ส.วรินทร์ธร	ธนศราภรณ์
	: น.ส.อุไรวรรณ	สุสัมพันธ์
	: น.ส.ศศิพร	จันทร์มีชัย
	: นายภาสพงษ์	อุทัยแสง

บทนำ

สารบัญ

ส่วนที่ 1 SSC Focus & Track II Monitor

1. นโยบายสหรัฐฯ ของว่าที่ประธานาธิบดีคนที่ 47 “โดนัลด์ ทรัมป์”	4
2. หนึ่งทศวรรษแห่งนโยบาย Act East ของอินเดีย: การฟื้นฟูความสัมพันธ์กับอาเซียน	5
3. ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซีย-สหรัฐฯ ภายใต้การนำของปราโบโว : ถึงเวลาแห่งการฟื้นฟู	7

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ

สถานการณ์ระดับโลก	9
1. สหรัฐอเมริกา	9
2. รัสเซีย	10
3. ตะวันออกกลาง-แอฟริกา-เอเชียใต้	11
3.1 ตะวันออกกลาง	11
3.2 เอเชียใต้	12
4. เอเชียตะวันออก	13
สถานการณ์ระดับภูมิภาค	15
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	15
1. กัมพูชา	15
2. เมียนมา	16
3. เวียดนาม	17
4. สปป.ลาว	18
5. สิงคโปร์	19
6. อินโดนีเซีย	20
7. มาเลเซีย	21
8. ฟิลิปปินส์	23

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การสัมมนาวิชาการการอบรมการปฐมนิเทศนายทหารชั้นนายพลของกองทัพไทย รุ่นที่ 49 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	24
2. การเดินทางลงพื้นที่และเข้าสัมภาษณ์เก็บข้อมูลการวิจัย ของศูนย์วิจัยและคณะผู้เชี่ยวชาญ ด้านความมั่นคง	25

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศ

นโยบายสหรัฐฯ ของว่าที่ประธานาธิบดีคนที่ 47 “โดนัลด์ ทรัมป์”

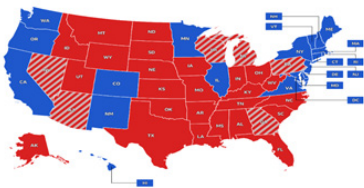
ผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนที่ 47 เมื่อวันที่ 5 พ.ย. 2567 ที่ทั่วโลกจับตามองและเฝ้าติดตาม การได้รับชัยชนะของ โดนัลด์ ทรัมป์ พรรครีพับลิกัน กับการแข่งขันชิงชัยของ กมลา แฮร์ริส พรรคเดโมแครต ภายใต้สถานการณ์ความท้าทายทั้งภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องงบประมาณและการแข่งขันการลงทุนต่าง ๆ ด้านสังคม ในเรื่องปัญหาชายแดน คนอพยพ การเหยียดเชื้อชาติ เป็นต้น และภายนอกประเทศจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน และสงครามอิสราเอล-ฮามาส ที่ยังคงมีความยืดเยื้อและอาจลุกลามขยายวงกว้างสู่สงครามระดับภูมิภาค รวมถึงประเด็นความตึงเครียดของสถานการณ์ที่อาจปะทุขึ้น อาทิ ประเด็นช่องแคบไต้หวัน ทะเลจีนใต้ เป็นต้น ซึ่งจะมีความท้าทายยิ่งของสหรัฐฯ ในการรักษาความเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียวในโลกบนแนวทางระบอบประชาธิปไตยตามแบบฉบับของสหรัฐฯ จึงน่าติดตามต่อไปว่า นโยบายของสหรัฐฯ ที่นำโดยประธานาธิบดีทรัมป์ จะมีภาพอนาคตและผลกระทบต่อโลกและประเทศไทยอย่างไร...

ผลการเลือกตั้งสหรัฐฯ

การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ได้กำหนดวิธีการอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐฯ โดยกำหนดจัดขึ้นทุก ๆ 4 ปี ในวันอังคารหลังวันจันทร์แรกของเดือน พ.ย. ซึ่งปีนี้ตรงกับวันอังคารที่ 5 พ.ย. 67 ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียง (อายุ 18 ปีขึ้นไป) จะเข้าคูหากาบัตร ณ ศูนย์เลือกตั้งหรือลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า หรือการเลือกตั้งทางไปรษณีย์ การหาเสียงเกิดขึ้นอย่างเข้มข้น เพื่อมุ่งดึงคะแนนเสียง และคะแนนผลสำรวจเป็นไปอย่างสูสี ทำให้ยากต่อการคาดการณ์ แต่ยังคงสะท้อนแนวทางของระบอบประชาธิปไตยได้อย่างดีเยี่ยม

ชัยชนะของ โดนัลด์ ทรัมป์ ทำให้ได้ทีว่าผลโพล (Poll) ที่คาดการณ์ไว้ โดยเฉพาะมลรัฐที่มีแนวโน้มไม่ชัดเจนว่าจะสนับสนุนพรรคใดที่เรียกว่า “Swing States” หรือ “Battleground States” ซึ่งเป็นมลรัฐที่ไม่มี

การเลือกข้างอย่างชัดเจนระหว่าง พรรคเดโมแครต (Democratic Party) และพรรครีพับลิกัน (Republican Party) ซึ่งส่งผลสำคัญยิ่งต่อการเลือกตั้งในขณะเดียวกัน พรรครีพับลิกันสามารถคว้าคะแนนจากหลายรัฐที่เคยสนับสนุนเดโมแครตได้อีกด้วย

นโยบายของโดนัลด์ ทรัมป์

จากการหาเสียงด้วยนโยบายของโดนัลด์ ทรัมป์ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ปี 2024 มีลักษณะคล้ายกับนโยบายที่ได้เคยนำเสนอในปี 2016 และ 2020 โดยเน้นไปที่การปกป้องผลประโยชน์ของชาวอเมริกันและการกลับมาทำให้อเมริกายิ่งใหญ่ในระดับโลกอีกครั้ง (Make America Great Again) ซึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้แนวทางที่เด็ดขาด เน้นใช้การสื่อสารที่ตรงไปตรงมา และเผชิญหน้ากับปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมถึงปัญหาด้านความมั่นคงในประเทศและระดับโลก ดังนี้

ความมั่นคงภายในประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ทรัมป์เน้นนโยบายที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศ โดยมุ่งเป้าไปที่การสร้างงาน ลดภาษี และสนับสนุนภาคธุรกิจที่เป็นรากฐานของเศรษฐกิจอเมริกัน การลดภาษีและลดการควบคุม ทรัมป์จะสนับสนุนการลดภาษีในหลายภาคส่วน เช่น การลดภาษีสำหรับบริษัทใหญ่และชนชั้นกลาง และลดระเบียบข้อบังคับที่จำกัดการเติบโตของธุรกิจ การสร้างงาน ทรัมป์จะเน้นการส่งเสริม การสร้างงานในภาคการผลิต พลังงาน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนและสะพาน การย้ายงานกลับสหรัฐฯ โดยจะผลักดันนโยบายที่สนับสนุนการกลับมาของการผลิตในประเทศ เพื่อลดการพึ่งพาจีนและประเทศอื่น ๆ รวมถึงการใช้มาตรการคว่ำบาตรหรือลงโทษประเทศที่ส่งออกสินค้าราคาถูกมาแข่งขันกับตลาดในสหรัฐฯ **ด้านสังคม** การควบคุมการอพยพ (Immigration) การควบคุมการเข้าเมืองเป็นหนึ่งในหัวข้อหลักในนโยบายของทรัมป์ ตั้งแต่ปี 2016 โดยมุ่งเน้นที่จะจำกัดการอพยพจากประเทศที่ถูกมองว่าอาจมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยหรือเศรษฐกิจ การสร้างกำแพงชายแดน ทรัมป์จะยังคงผลักดันโครงการก่อสร้างกำแพงตามแนวชายแดนระหว่างสหรัฐฯ และเม็กซิโก โดยมองว่าเป็นมาตรการสำคัญในการควบคุมการอพยพผิดกฎหมาย **นโยบายการเข้าเมืองที่เข้มงวด** นโยบายนี้จะเน้นการตรวจสอบและควบคุมผู้เข้าเมือง โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีเอกสารหรือไม่ผ่านการตรวจ คัดกรองด้านความมั่นคง **ลดการอพยพจากประเทศมุสลิม** ทรัมป์อาจจะยึดหลักนโยบายที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการเข้าเมืองจากบางประเทศที่เขาถือว่าเป็นแหล่งอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ **นโยบายการดูแลสุขภาพและสวัสดิการสังคม** ทรัมป์ยังคงพยายามปรับปรุงระบบสุขภาพโดยการลดการควบคุมจากรัฐบาลกลางและมุ่งเน้นการให้เอกชนเข้ามามีบทบาท และการยกเลิก ObamaCare (กฎหมายประกันสุขภาพ) ทรัมป์อาจจะยังคงผลักดันให้ยกเลิกกฎหมายประกันสุขภาพนี้ และแทนที่ด้วยระบบที่ให้ผู้คนสามารถเลือกแผนการประกันสุขภาพได้ตามความเหมาะสม

ความมั่นคง ด้านการทหาร ความมั่นคงของสหรัฐฯ ทั้งในประเทศและต่างประเทศยังคงเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญที่ทรัมป์เน้นในนโยบาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง **การขยายกองทัพ** ทรัมป์สนับสนุนการขยายกองทัพและเพิ่มงบประมาณด้านกลาโหม เพื่อให้กองทัพสหรัฐฯ สามารถรับมือกับภัยคุกคามจากประเทศคู่แข่งอย่าง จีน รัสเซีย และเกาหลีเหนือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ **นโยบาย America First ในการทูต** ทรัมป์จะยังคงทำที่ที่ไม่ให้พึ่งพาการเป็นพันธมิตรในระดับสากลมากเกินไป โดยจะมุ่งเน้นให้พันธมิตรมีส่วนร่วมโดยต้องจ่ายค่าตอบแทนในการรับการสนับสนุนมากขึ้น และการจัดทำข้อตกลงที่เป็นประโยชน์กับสหรัฐฯ อย่างเฉพาะเจาะจง เช่น การจัดการค้ากับประเทศต่าง ๆ โดยการเจรจาเงื่อนไขที่เอื้อต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ **การรักษาความมั่นคงในประเทศ** ทรัมป์จะให้ความสำคัญกับการจัดการความรุนแรงภายในประเทศ รวมถึงการใช้กำลังทหารหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการควบคุมการประท้วงหรือภัยคุกคามจากกลุ่มสุดโต่ง **ด้านเทคโนโลยี** การรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ ทรัมป์ยังคงเน้นการปรับปรุงความมั่นคงทางไซเบอร์เพื่อปกป้องข้อมูลสำคัญจากการโจมตีของรัฐและกลุ่มอาชญากร **เพิ่มการลงทุนในเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์** การลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาในด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล **มาตรการตอบโต้การโจมตีไซเบอร์จากต่างประเทศ** ทรัมป์จะใช้นโยบายที่เข้มงวดในการตอบโต้การโจมตีทางไซเบอร์จากประเทศที่เป็นศัตรู เช่น จีน รัสเซีย หรือเกาหลีเหนือ

นโยบายต่างประเทศ ทรัมป์เน้นการปกป้องผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และไม่เต็มใจที่จะให้สหรัฐฯ เป็นผู้จ่ายค่าบริการในข้อตกลงระหว่างประเทศ การเจรจาต่อรองการค้ากับจีน ทรัมป์จะยังคงนโยบายการคว่ำบาตรและเก็บภาษีจากสินค้าจีน หากจีนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่สหรัฐฯ กำหนดไว้ การถอนตัวจากองค์การระหว่างประเทศ ทรัมป์จะสนับสนุนการถอนตัวจากองค์การระหว่างประเทศที่ไม่ให้ประโยชน์ต่อสหรัฐฯ หรือที่สร้างภาระให้กับประเทศ เช่น การถอนตัวจากข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมหรือการค้า การสนับสนุนอิสราเอล ทรัมป์จะยังคงยืนหยัดในการสนับสนุนอิสราเอลอย่างเต็มที่ โดยการดำเนินนโยบายที่สนับสนุนการย้ายสถานทูตสหรัฐฯ ไปยังกรุงเยรูซาเลมและการจัดทำข้อตกลงสันติภาพระหว่างอิสราเอลกับอาหรับ

บทวิเคราะห์

เมื่อพิจารณาถึงประเทศไทย การกลับมาเป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ ของทรัมป์ ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศไทย อาจทำให้ไทยเผชิญแรงกดดันจากนโยบาย “America First” ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ 1) การเพิ่มภาษีศุลกากร ไทยอาจถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสินค้าที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานของจีน เช่น อิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ เป็นต้น ซึ่งจะลดความสามารถในการแข่งขันสินค้าของไทยในตลาดสหรัฐฯ 2) การกดดันด้านการค้าทวิภาคีและพหุภาคี ไทยอาจถูกกดดันมาตรการทางภาษีจากสหรัฐฯ ในการเข้มงวดการตรวจสอบสินค้าชิ้นส่วนจากจีน รวมถึงข้อตกลงที่ให้ประโยชน์ต่อสหรัฐฯ และ 3) การลดการลงทุนจากสหรัฐฯ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมและการจ้างงานในไทย

ด้านความมั่นคง นโยบายของทรัมป์ที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของสหรัฐฯ อาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวทางการร่วมมือทางทหารกับไทยบ้าง หากไทยเพิ่มการจัดหายุทโธปกรณ์จากประเทศอื่น และขยายการเชื่อมรบบกับจีนมากขึ้น ซึ่งสหรัฐฯ อาจพิจารณาเรื่องความร่วมมือด้านความมั่นคงกับไทย ดังนี้ 1) การปฏิเสธการเข้าถึงเทคโนโลยีทางทหาร สหรัฐฯ อาจจำกัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่สำคัญ เช่น ระบบอาวุธที่ทันสมัยและเทคโนโลยีข่าวกรอง เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางทหารของไทย 2) การเพิ่มความเข้มข้นทางความร่วมมือทางทหารยิ่งขึ้น สหรัฐฯ อาจพิจารณาการสนับสนุนทางทหาร โดยการนำยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยมาร่วมการฝึก เพื่อแสดงถึงแสนยานุภาพและขีดความสามารถ

และอาจเพิ่มระดับความเข้มข้นของการฝึกซ้อมที่สำคัญ เช่น Cobra Gold เป็นต้น ซึ่งเป็นการฝึกทางทหารที่มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาค และ 3) ความไม่แน่นอนในความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ หากสหรัฐฯ มองว่าไทยกำลังปรับแนวทางการมั่นคงไปยังจีน สหรัฐฯ อาจลดระดับความสำคัญต่อไทย ในฐานะพันธมิตรและหันไปให้ความสำคัญกับพันธมิตรอื่น เช่น ฟิลิปปินส์และเวียดนาม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อลดผลกระทบจากนโยบายของสหรัฐฯ ไทยจำเป็นต้องพิจารณาปรับตัวในหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านความมั่นคง ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ การปรับนโยบายทางการค้า เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระยะยาว โดยมุ่งรักษาความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศมหาอำนาจ อันจะมุ่งส่งเสริมต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมและการจ้างงานของไทย ในขณะเดียวกัน ไทยต้องปรับตัว และเพิ่มความยืดหยุ่นในการค้าโดยการขยายความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สหรัฐฯ เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ หรือประเทศในเอเชียใต้และยุโรป เป็นต้น

ด้านความมั่นคง ไทยต้องรักษาและเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารกับสหรัฐฯ อย่างชัดเจน ทั้งด้านการฝึกซ้อมทางทหารและการแลกเปลี่ยนข่าวกรองให้แน่นแฟ้นต่อไป เพื่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ เพื่อรักษาสถานะแวดล้อมที่เกื้อกูล แม้ว่าอาจจำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณทางทหารในอนาคต แต่ก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อขีดความสามารถทางทหารของไทยที่จำเป็นต้องมียุทธโธปกรณ์ที่ทันสมัย การพัฒนาทักษะการรบ และความพร้อมรับมือในการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ ไทยจำเป็นต้องมองหาโอกาสในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลในภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีความแข็งแกร่งตามหลักการความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) เพื่อเสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของภูมิภาคอาเซียนให้มีความมั่นคงและสามารถรับมือกับประเทศมหาอำนาจ

อ้างอิง Presidential Election Results: Trump Wins จาก <https://www.nytimes.com/interactive/2024/11/05/us/elections/results-president.html> US election 2024 จาก <https://www.bbc.com/news/topics/cj3ergr8209t>

Track ii monitor

หนึ่งทศวรรษแห่งนโยบาย Act East ของอินเดีย: การฟื้นฟูความสัมพันธ์กับอาเซียน

ครบรอบ 1 ทศวรรษของนโยบาย Act East Policy (AEP) ที่ถูกพัฒนาต่อจากนโยบาย Look East Policy ในยุค 1990 เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับอาเซียน ทว่าความวุ่นวายในบังกลาเทศและเมียนมาส่งผลให้โครงการเชื่อมโยงสำคัญ อาทิ โครงการเชื่อมโยงอินเดีย-เมียนมา-ไทย และอีกหลายโครงการล่าช้า ในขณะที่อินเดียพยายามฟื้นฟูความสัมพันธ์และสร้างบทบาทในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยการสร้างพันธมิตรกับญี่ปุ่นและอาเซียน ผ่านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการเสริมสร้างความไว้วางใจระดับประชาชน ดังนั้น นโยบาย Act East Policy (AEP) จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอีกครั้งเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

นโยบาย Act East Policy (AEP) ของอินเดียครบรอบ 1 ทศวรรษ ในปี ค.ศ. 2024 เป็นนโยบายที่มีรากฐานมาจากนโยบาย “Look East” ที่เกิดขึ้นครั้งแรกในช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี นরสิงห์ ราว ซึ่งมุ่งเน้นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ โดยให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ต่อมาในปี ค.ศ. 2014 นายกรัฐมนตรี นเรนทรา โมดี ได้มีการยกระดับและปรับเปลี่ยนชื่อเป็น “Act East” เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) และประเทศสมาชิกให้ลึกซึ้งและเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันนายกรัฐมนตรี นเรนทรา โมดี ชนะการเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งเป็นสมัยที่ 3 จึงทำให้นโยบาย

ดังกล่าวยังมีความสำคัญมากขึ้นในฐานะของนโยบายต่างประเทศของอินเดีย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องประเมินนโยบายนี้อีกครั้งเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์กับอาเซียน

ความท้าทายที่ต้องเผชิญ

บังกลาเทศและเมียนมามีบทบาทสำคัญในนโยบายปฏิบัติการตะวันออก (AEP) ของอินเดีย แต่ทั้งสองประเทศกำลังเผชิญปัญหาภายในที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและโครงการระดับภูมิภาค บังกลาเทศมีการประท้วงต่อต้านรัฐบาลอย่างรุนแรง จนทำให้นายกรัฐมนตรีชีค ฮาซินา ซึ่งดำรงตำแหน่งมานาน 15 ปี ต้องลี้ภัยไปอินเดีย ความไม่สงบนี้สร้างความกังวลเกี่ยวกับการหลั่งไหลของผู้ลี้ภัยที่อาจส่งผลกระทบต่อชายแดนอินเดีย และทำให้โครงการในกรอบนโยบายปฏิบัติการตะวันออก (AEP) ล่าช้า ด้านเมียนมามีความขัดแย้งรุนแรงระหว่างกองทัพเมียนมาและกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์นำไปสู่วิกฤตมนุษยธรรมและกระทบโครงการเชื่อมโยงระดับภูมิภาค เช่น โครงการ Kaladan Multi-Modal Transport Transit Project และโครงการเชื่อมโยงอินเดีย-เมียนมา-ไทย ซึ่งยังไม่พร้อมใช้งานจนถึงปี ค.ศ. 2026 แม้ทั้งสองประเทศจะเป็นศูนย์กลางสำคัญของโครงการเชื่อมโยงที่มุ่งเชื่อมภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ล่าสุดอินเดียได้รับสิทธิ์ดำเนินงานที่ทำเหมืองถ่านหินในบังกลาเทศ และมีแผนสร้างอาคารผู้โดยสารใหม่เพื่อเสริมการค้าและความมั่นคง ท่ามกลางการขยายอิทธิพลของจีนในมหาสมุทรอินเดีย อย่างไรก็ตาม ความวุ่นวายทางการเมืองในบังกลาเทศและกระแสนิยมต่อต้านอินเดียของคนในประเทศที่เพิ่มขึ้น ทำให้อนาคตของโครงการสำคัญเหล่านี้เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

ความคืบหน้าของการฟื้นฟูนโยบาย Act East Policy (AEP)

ความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียและอาเซียนยังคงมีศักยภาพในการพัฒนา แต่ขาดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความสม่ำเสมอ แม้ความสัมพันธ์ทางการทูตจะยาวนานกว่า 30 ปี และนายกรัฐมนตรีนเรนทรา โมดี ยกให้อาเซียนเป็นเสาหลักสำคัญของนโยบาย Act East Policy แต่การแปลงความร่วมมือให้เกิดผลลัพธ์ที่จับต้องได้ยังเป็นเรื่องท้าทาย

อย่างไรก็ตามอินเดียยังไม่แสดงบทบาทในภูมิภาค Indo-Pacific ได้เด่นชัดเท่าพันธมิตรอื่น เช่น ญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ และยังขาดความมุ่งมั่นเชิงปฏิบัติ ประกอบกับปัญหาภายในประเทศและการขาดดุลการค้ากับอาเซียนที่สูงถึง 43,000 ล้านดอลลาร์

ในด้านเศรษฐกิจ แม้การค้าระหว่างอินเดียและอาเซียนจะเติบโต แต่ความไม่สมดุลทางการค้าและการถอนตัวจากความตกลง RCEP ส่งผลกระทบต่อความพยายามรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน ขณะที่การทบทวนข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ซึ่งมีเป้าหมายปรับปรุงให้เสร็จในปี 2025 เป็นโอกาสสำคัญที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องเร่งฟื้นฟูความร่วมมือ

นอกจากนี้ การเชื่อมโยงระดับประชาชนที่อาศัยความคล้ายคลึงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมถึงการประสานงานกับพันธมิตร เช่น ญี่ปุ่น ในวิสัยทัศน์ Free and Open Indo-Pacific (FOIP) อาจช่วยเสริมบทบาทของอินเดียในภูมิภาค การปรับปรุง AEP ให้แข็งแกร่งจึงเป็นกุญแจสำคัญที่ไม่เพียงช่วยสร้างบทบาทชัดเจนในภูมิภาค Indo-Pacific แต่ยังสนับสนุนให้อินเดียก้าวสู่การเป็นมหาอำนาจระดับโลกอย่างยั่งยืน

แนวโน้มและความท้าทายในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่าง India-ASEAN

มีการศึกษาจาก ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยดิเบรการ์ห์ (Dibrugarh University รัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียและอาเซียนเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่การเริ่มต้นความร่วมมือกัน ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา การค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้นถึงสามเท่าในแง่ของมูลค่า ความเป็นไปได้ในอนาคตมีมากมายสำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมือง และประชากรศาสตร์ระหว่างอินเดียและ ASEAN

จนกระทั่งในช่วงปี ค.ศ. 2019-2020 ที่โลกต้องเผชิญกับการระบาดของโรคโควิด-19 ได้นำไปสู่การชะลอตัวของความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างอินเดียและอาเซียน ทั้งสองฝ่ายจึงต่างร่วมมือกันอย่างเต็มที่เพื่อรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้น ในการปกป้องเศรษฐกิจจากผลกระทบร้ายแรงของการระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการ lock down ทั่วโลก ดังนั้น ในอนาคตด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอินเดียและอาเซียน ดูมีความหวัง ด้วยการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การบูรณาการที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และการฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนอย่างรวดเร็วระหว่างทั้งสองฝ่ายแม้จะมีผลกระทบเชิงลบจากการระบาด แต่แนวโน้มความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างอินเดียและอาเซียนยังคงเป็นบวก โดยทั้งการนำเข้าและการส่งออกซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งอินเดียกำลังกลายเป็นตัวเลือกการลงทุนที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนจากอาเซียนโดยเฉพาะผู้ลงทุนจากสิงคโปร์

สำหรับประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นหนึ่งในนักลงทุนรายใหญ่ของอินเดีย ระหว่างปี ค.ศ. 2008 ถึง 2019 ซึ่งมีบริษัทจากประเทศไทยประมาณ 200 ถึง 700 แห่ง ที่ลงทุนในอินเดีย จึงแสดงให้เห็นว่าธุรกิจไทยมองเห็นศักยภาพในตลาดอินเดียและมีส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจระหว่างสองภูมิภาค ทั้งนี้ อินเดียได้มีปฏิสัมพันธ์กับประเทศในกลุ่มอาเซียนผ่านหลากหลายวิธี รวมถึงโครงการ Vande Bharat Mission เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและเวชภัณฑ์ จึงเป็นที่เข้าใจได้ว่าประเทศไทยอาจมีส่วนร่วมในความพยายามความร่วมมือนี้ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

บทสรุป

นโยบาย Act East Policy (AEP) เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญฉบับหนึ่งของอินเดียต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีอาเซียนเป็นศูนย์กลางของนโยบายดังกล่าว จึงเป็นที่จับตามองของจีนต่อการบทบาทเชิงรุกของอินเดียในภูมิภาคนี้ อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติที่อินเดียจะได้รับจากการพึ่งพาเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ ท่ามกลางการแข่งขันของชาติมหาอำนาจ แต่ผ่านมากว่าทศวรรษนโยบายดังกล่าวนี้ยังไม่เป็นรูปธรรมมากนัก เพราะต้องเผชิญกับความท้าทายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการเมืองภายในประเทศของประเทศชายแดนของอินเดีย ปัญหาการอพยพ ปัญหาโรคระบาด เป็นต้น

ดังนั้น โอกาสและความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูและการดำเนินการนโยบาย Act East Policy (AEP) ควรดำเนินการด้านความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียและอาเซียน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรม

ให้มากยิ่งขึ้น สร้างเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาคที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการลดอุปสรรคทางการค้า การพัฒนาความตกลงการค้าเสรี (FTA) อย่าง ASEAN-India Free Trade Agreement (AIFTA) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองฝ่ายให้ ความร่วมมือระหว่างอินเดียและอาเซียน มีศักยภาพอย่างมากในการเผชิญหน้า กับความท้าทายของยุคสมัย การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จะช่วยให้ทั้งสองภูมิภาคสามารถฟื้นตัวจากวิกฤตและสร้างความก้าวหน้า ทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในอนาคต

อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทย หากอินเดียไม่เริ่มก่อน ทางรัฐบาลไทย ควรแสวงโอกาสนี้เพื่อเชิญชวนให้นักลงทุนไทยเข้ามาร่วมลงทุน เพื่อขยายโอกาสทางธุรกิจและเป็นการต่อยอดนโยบาย Look West ของไทย อีกทั้งยังเป็นการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านนโยบาย Act East Policy ของอินเดียอีกด้วย

Track ii monitor

“ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซีย-สหรัฐฯ ภายใต้การนำของปราโบโว : ถึงเวลาแห่งการฟื้นฟู”

หากพิจารณาถึงโอกาสในการฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซีย และสหรัฐฯ ภายใต้การนำของปราโบโว ซูเบียนโต จะเห็นว่า ปราโบโวตั้งใจ ที่จะขยายความร่วมมือด้านนโยบายการต่างประเทศ โดยเฉพาะการลงทุน แร่ธาตุ และพลังงานหมุนเวียน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อทั้งสหรัฐฯ และ อินโดนีเซีย และความท้าทายยังคงดำเนินอยู่ เนื่องจากปราโบโว เคยแสดงออกถึงท่าทีความเป็นชาตินิยม และต่อต้านอาณานิคม รวมถึง ความสัมพันธ์กับรัสเซียและจีน ที่อาจก่อให้เกิดความกังวลในแวดวงการเมือง อีกทั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับสหรัฐฯ ในช่วงสมัยของโจโก วิโดโด ที่ใกล้ชิดกันไม่มากนัก หากแต่ภายใต้การนำของปราโบโว นับว่า เป็นโอกาสฟื้นฟูและปรับปรุงความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศให้ดีขึ้นได้

อินโดนีเซียกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านผู้นำ โดยปราโบโว ซูเบียนโต เตรียมเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีต่อจากโจโก วิโดโด หลังจากชนะ การเลือกตั้งที่เสรีและเป็นประชาธิปไตยเป็นครั้งที่ 6 เมื่อเดือน ก.พ. 67 ที่ผ่านมา การเตรียมความพร้อมก่อนการเปลี่ยนผ่าน ในวันที่ 20 ต.ค. 67 นี้ ถือเป็นโอกาส ดีที่จะทบทวน ความสัมพันธ์ของอินโดนีเซียกับหุ้นส่วน ทวิภาคีที่สำคัญอย่างสหรัฐฯ อินโดนีเซียดำเนินนโยบายต่างประเทศ ภายใต้หลักการ “อิสระและเชิงรุก” (Free-and-Active) มาตั้งแต่การ ประกาศอิสรภาพในปี 2488 ซึ่งนโยบายต่างประเทศจะถูกปรับเปลี่ยนไป ตามการเปลี่ยนแปลง ตัวผู้นำ และสหรัฐฯ ได้พัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคี ที่ใกล้ชิด นับตั้งแต่ ทั้งสองประเทศสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในปี 2492 แม้ว่า ความสัมพันธ์นี้จะต้องเผชิญกับความท้าทายใน หลายทศวรรษที่ผ่านมา แต่ก็ยังคงเป็นหนึ่งในความสัมพันธ์ทวิภาคีที่สำคัญที่สุด ของอินโดนีเซีย

รูปแบบการเป็นผู้นำของปราโบโว

ปราโบโวเติบโตในต่างประเทศ เขาจึงเป็นประธานาธิบดีคนแรกของ อินโดนีเซียที่มีพื้นฐานด้านการศึกษา และเข้าใจถึงความสำคัญของนโยบาย ต่างประเทศ ในการช่วยกำหนดบทบาทของอินโดนีเซียในเวทีระหว่าง ประเทศทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี ปราโบโวยังมีประสบการณ์ การศึกษาและใช้ชีวิตในสหรัฐฯ เมื่อได้เข้ารับการฝึกอบรมทางทหารชั้นสูงที่ ฟอร์ตแบรกก์ รัฐนอร์ทแคโรไลนาในปี 2523 และ ฟอร์ตเบนนิงรัฐจอร์เจีย ในปี 2528 ด้วยภูมิหลังและประสบการณ์ที่ผ่านมา

ปราโบโว จึงรู้สึกสะดวกใจในการสื่อสารกับคู่เจรจาจากฝั่งสหรัฐฯ โดยเฉพาะด้านการป้องกันประเทศและด้านความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ หลายคนแสดงความกังวล

เกี่ยวกับวาทกรรมชาตินิยม และต่อต้านอาณานิคมของปราโบโว ซึ่งรวมถึง มุมมองของเขาต่อคู่แข่งทางภูมิรัฐศาสตร์ของสหรัฐฯ เช่น รัสเซีย และจีน ความกังวลดังกล่าวได้รับการยืนยัน หลังจากที่ปราโบโว เดินทางไปเยี่ยม เยือนประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ในเดือน เม.ย. 67 ที่ผ่านมา และพบกับ ประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ในอีก 4 เดือนถัดมา

อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์ชาวอินโดนีเซียได้เน้นย้ำถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ปราโบโว ได้ไปเยือนประเทศอื่น ๆ ด้วย อาทิ การเยือนญี่ปุ่นและมาเลเซีย ในระหว่างการไปเยือนจีน ขณะเดียวกันได้เดินทางเยือนฝรั่งเศสและตุรกี ในระหว่างการไปเยือนรัสเซีย การเดินทางเยือนทั้งหมดนี้ เป็นสัญญาณที่ บ่งชี้ถึงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องของอินโดนีเซียในด้านการทูต ระหว่าง ประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ภายใต้การนำของปราโบโว ที่มีความกระตือรือร้น ในบทบาทเวทีระหว่างประเทศ

ความท้าทายในความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซีย และ สหรัฐฯ

ความกังวลเกี่ยวกับอนาคตของความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ และ อินโดนีเซีย มีขึ้นหลังจากที่รับรู้กันโดยทั่วไปว่า โจโก วิโดโด ไม่ได้มี ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประธานาธิบดีสหรัฐฯ อย่างโดนัลด์ ทรัมป์ และ โจ ไบเดน ซึ่งต่างจากในอดีตที่ประธานาธิบดีซูซีโล บัมบัง ยูโดโยโน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประธานาธิบดีบารัค โอบามา การขาดความใกล้ชิดกัน ดังกล่าว ถูกสะท้อนให้เห็นจากตลอด ระยะเวลา 10 ปี ของการดำรง ตำแหน่งประธานาธิบดี โจโก วิโดโด ได้จัดการประชุมทวิภาคีแบบพบปะ ตัวต่อตัวกับประธานาธิบดี สหรัฐฯ เพียง 6 ครั้ง เท่านั้น โดยพบกบอดีต ประธานาธิบดีโอบามา โดนัลด์ ทรัมป์ และประธานาธิบดีโจ ไบเดน คนละ 2 ครั้ง ในขณะที่ ได้เข้าพบกับประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ของจีน แบบตัว ต่อตัวถึง 18 ครั้ง ในช่วงเวลาเดียวกัน

นอกจากนี้ การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) ของสหรัฐฯในอินโดนีเซียมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2565 มีมูลค่าทั้งหมดอยู่ที่ 11.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 7 จากปีก่อนหน้า ขณะเดียวกัน การลงทุนของบริษัทภาคธุรกิจเหมืองแร่ ของ สหรัฐฯ ในอินโดนีเซีย มีมูลค่าการลงทุนอยู่ที่ 3.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และลดลงจนเกือบเป็นศูนย์ระหว่างปี 2560-2562 ขณะที่จีน มีการลงทุนราว 22 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในภาคเหมืองแร่ของ อินโดนีเซียระหว่างปี 2552-2559 แม้ว่าอินโดนีเซียและสหรัฐฯ จะยกระดับ ความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วน ยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมแต่ข้อตกลงหุ้นส่วน

ดังกล่าวได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิเคราะห์ชาวอินโดนีเซีย ว่ามุ่งเน้นที่สัญลักษณ์มากกว่าสาระสำคัญ เนื่องจากขาดความร่วมมือทางเศรษฐกิจหรือความมั่นคง ที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี และแร่ธาตุที่สำคัญ นักวิเคราะห์ได้โต้แย้งว่าหากไม่มีข้อตกลงการค้าแบบทวิภาคีหรือพหุภาคีใหม่ ๆ ที่ครอบคลุม โอกาสที่สหรัฐฯ จะมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจกับอินโดนีเซียในอนาคตอันใกล้ก็น่าจะดูริบหรี่

โอกาสสำหรับความเป็นหุ้นส่วนใหม่

แม้ว่าอดีตประธานาธิบดีโจโก วิโดโด จะมีท่าทีที่เฉยชาในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับสหรัฐฯ แต่ประธานาธิบดีปราโบโว ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ภายใต้โจโก วิโดโด ได้แสดงความสนใจในการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการป้องกันประเทศ และความมั่นคงที่แข็งแกร่งกับสหรัฐฯ เป็นเหตุผลหนึ่งของเบื้องหลัง การจัดซื้อเครื่องบินขับไล่ F-15 จำนวน 24 ลำ และเฮลิคอปเตอร์ขนส่ง S-70 M Black Hawk จำนวน 24 ลำ ของกระทรวงกลาโหมอินโดนีเซีย เมื่อปี 2566 ซึ่งในทศวรรษที่ผ่านมา อินโดนีเซียได้ร่วมเป็นเจ้าภาพ การฝึกซ้อมทางทหาร Super Garuda Shield โดยเริ่มต้นจากการฝึกซ้อมแบบทวิภาคีระหว่างกองทัพอากาศสหรัฐฯ และกองทัพอินโดนีเซีย และต่อมา ได้ครอบคลุมถึงอีก 22 ประเทศ ดังนั้น ภาคส่วนของการป้องกันประเทศและความมั่นคงจึงเป็นแนวโน้มในความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ภายใต้ การดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของปราโบโว

ทั้งนี้ อินโดนีเซียสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ดี ยิ่งขึ้นได้ จากการให้สัตยาบันข้อตกลงด้านแร่ธาตุที่สำคัญจะช่วยกระตุ้นการลงทุนของสหรัฐฯ ในภาคส่วนการทำเหมืองแร่ของอินโดนีเซีย และรากฐานของข้อตกลงดังกล่าว ได้ถูกสร้างขึ้นในแถลงการณ์ร่วมระหว่างประธานาธิบดีไบเดน และอดีตประธานาธิบดีโจโก วิโดโด เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 หากข้อตกลงมีผลบังคับใช้ จะไม่เพียงแต่ทำให้มีการลงทุนแร่เหล็กในอินโดนีเซียมีความหลากหลายขึ้นเท่านั้น แต่ยังสร้างแรงจูงใจให้อินโดนีเซียนำมาตรฐานด้านแรงงาน กำลังคน และสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดมากขึ้นมาใช้ในอุตสาหกรรมเหล็ก ดิบ และอุตสาหกรรมการทำเหมืองแร่ที่สำคัญอื่น ๆ ข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการเปลี่ยนผ่านพลังงานอย่างยุติธรรม (Just Energy Transition Partnership : JETP) ซึ่งเป็นโครงการเงินลงทุนเพื่อการเปลี่ยนแปลงด้านพลังงานพหุภาคีที่อินโดนีเซีย ได้ลงนามในปี 2022 มุ่งหวังที่จะช่วยให้ประเทศเปลี่ยนผ่านจากแหล่งพลังงานที่ใช้แล้วหมดไป โดยเฉพาะถ่านหิน แต่การดำเนินการตามโครงการ JETP ของอินโดนีเซียยังคงมีปัญหา เนื่องจากความซับซ้อนของแผนการระดมทุนโดยเงินทุนส่วนใหญ่ที่จัดสรรให้กับอินโดนีเซียจะอยู่ในรูปแบบของเงินกู้มากกว่าการให้เปล่า หรือความช่วยเหลือทางเทคนิคและการขาดเจตจำนงทางการเมืองของผู้กำหนดนโยบายในการนำข้อตกลงฯ ไปปฏิบัติ ด้วยเหตุผลนี้ อินโดนีเซียและสหรัฐฯ จึงควรปรับปรุงข้อตกลงฯ ให้มีการส่งเสริมถึงการปรับเปลี่ยนจากโรงงานหลอมเหล็กที่ใช้พลังงานถ่านหินเป็นโรงหลอมที่ใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียน

ใช้พลังงานถ่านหินเป็นโรงหลอมที่ใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียน

ข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการเปลี่ยนผ่านพลังงานอย่างยุติธรรม (Just Energy Transition Partnership : JETP) เป็นโครงการเงินลงทุนเพื่อการเปลี่ยนแปลงด้านพลังงานพหุภาคี ที่อินโดนีเซียได้ลงนาม ในปี 2565 มุ่งหวังที่จะช่วยให้ประเทศเปลี่ยนผ่านจากแหล่งพลังงาน ที่ใช้แล้วหมดไป โดยเฉพาะถ่านหินแต่การดำเนินการตามโครงการ JETP ของอินโดนีเซียยังคงมีปัญหา เนื่องจากความซับซ้อนของแผน การระดมทุนโดยเงินทุนส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของเงินกู้มากกว่า การให้เปล่า หรือความช่วยเหลือทางเทคนิคและการขาดเจตจำนงทางการเมืองของผู้กำหนดนโยบาย ในการนำข้อตกลงฯ ไปปฏิบัติ ด้วยเหตุผลนี้ อินโดนีเซียและสหรัฐฯ จึงควรปรับปรุงข้อตกลงฯ ให้มีการส่งเสริมถึงการปรับเปลี่ยนจากโรงงานหลอมเหล็กที่ใช้พลังงานถ่านหิน เป็นโรงหลอมที่ใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียน

บทสรุป

ภายใต้การนำของประธานาธิบดีปราโบโว คาดว่าอินโดนีเซีย จะยังคงรักษานโยบายต่างประเทศแบบ“อิสระและเชิงรุก” และ หนึ่งในความสัมพันธ์ทวิภาคีที่สำคัญที่สุด คือความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ซึ่งทั้งสองประเทศมีความร่วมมือกันมาอย่างยาวนานทั้งด้านเศรษฐกิจ การป้องกันประเทศ และความมั่นคง หลังจากความสัมพันธ์ที่ไม่สู้ดีในช่วงหนึ่ง ภายใต้การนำของอดีตประธานาธิบดีโจโก วิโดโด นับจากนี้ จะมีโอกาสใหม่ ๆ มากมายที่จะช่วยฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ และอินโดนีเซียภายใต้การบริหารของประธานาธิบดีปราโบโว อินโดนีเซีย ควรใช้ประโยชน์จากภาคส่วนทางยุทธศาสตร์ อาทิ ด้านแร่ธาตุที่สำคัญพลังงานหมุนเวียน และควรมีการติดตามข้อริเริ่มเกี่ยวกับข้อตกลงการค้า แร่ธาตุระหว่างสหรัฐฯ และอินโดนีเซียที่เพิ่มขึ้น และการปรับปรุง ข้อตกลง JETP จะกระตุ้นการลงทุนให้กับบริษัทของสหรัฐฯ และสนับสนุน การพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ “สะอาด” และอุตสาหกรรมพลังงานหมุนเวียน ในอินโดนีเซีย ซึ่งคาดว่าประธานาธิบดีปราโบโว จะมีส่วนร่วมในงาน ด้านการทูตระหว่างประเทศมากกว่าอดีตประธานาธิบดีคนก่อน

ข้อเสนอแนะต่อไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียและสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นการค้า การลงทุน พลังงาน หรือด้านความมั่นคง ล้วนมีความสำคัญต่อประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งประเทศไทย เนื่องจากความสัมพันธ์แบบทวิภาคีระหว่าง 2 ประเทศนี้ที่เพิ่มมากขึ้นมีผลกระทบต่อความเป็นแกนกลางของอาเซียน ซึ่งไทยและประเทศสมาชิกในภูมิภาคจำเป็นต้องจับตามองและติดตามความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิดต่อไป รวมทั้ง ส่งเสริมบทบาทของไทยในกรอบอาเซียน เพื่อสร้างเสถียรภาพ และลดการแข่งขันในภูมิภาค

สถานการณ์ระดับโลก

1. สหรัฐอเมริกา

สรุปสถานการณ์สหรัฐอเมริกา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ. วรชาติ สัตยเสชา และ ร.อ.หญิง ภิญญา อุไรรัตน์

สถานการณ์ของสหรัฐอเมริกา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงภายในประเทศ ในห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 มีประเด็นความเคลื่อนไหวสำคัญ สรุปได้ดังนี้

เมื่อ 24 ต.ค. 67 กท.สหรัฐฯ อนุมัติการขายขีปนาวุธนำวิถีต่อต้านรถถัง รุ่น TOW 2A และรุ่น TOW 2B รุ่นละ 507 ลูก พร้อมอุปกรณ์เสริมและบริการสนับสนุนด้านวิศวกรรม เทคนิค และโลจิสติกส์ ให้แก่ซาอุดีอาระเบีย มูลค่ารวม 440 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายนโยบายต่างประเทศและวัตถุประสงค์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ ในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการป้องกันประเทศและความมั่นคงปลอดภัยของซาอุดีอาระเบีย การอนุมัติดังกล่าวเป็นครั้งที่ 2 ในรอบ 1 เดือน นับจากสหรัฐฯ อนุมัติการขายขีปนาวุธ รุ่น AIM-9X Block II Sidewinder ให้ซาอุดีอาระเบีย มูลค่าประมาณ 251.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อ 11 ต.ค. 67 ซึ่งสหรัฐฯ ยืนยันว่าการซื้อ-ขายอาวุธครั้งนี้ จะไม่กระทบต่อสมดุลทางการทหารในภูมิภาค แต่เป็นการย้ำความตั้งใจของสหรัฐฯ ที่กระชับความร่วมมือกับพันธมิตรหลักในภูมิภาคตะวันออกกลาง

เมื่อ 6 พ.ย. 67 อดีตประธานาธิบดี ทรัมป์แถลงประกาศชัยชนะการเลือกตั้งสหรัฐฯ ปี 2567 และได้กล่าวขอบคุณชาวอเมริกัน ผู้สนับสนุน และครอบครัว ที่ทำให้สามารถคว้าชัยในการเลือกตั้งประธานาธิบดีคนที่ 47 ของสหรัฐฯ ทั้งในรัฐสำคัญ (swing states) ซึ่งทั้งพรรครีพับลิกันและพรรคเดโมแครตมีจำนวนผู้สนับสนุนและคะแนนนิยมมวลชน (popular vote) ใกล้เคียงกัน พร้อมกับแสดงความยินดีที่พรรครีพับลิกันสามารถครองเสียงข้างมากในวุฒิสภาสหรัฐฯ และสามารถรักษาเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ เช่นกัน

ทั้งนี้ยังเน้นย้ำการดำเนินนโยบาย Make America Great Again และ America First ที่มุ่งฟื้นฟูความยิ่งใหญ่และเจริญรุ่งเรืองของสหรัฐฯ ทั้งการฟื้นฟูความมั่นคงปลอดภัยและแข็งแกร่งของสหรัฐฯ กีดกันผู้อพยพผิดกฎหมายลดภาษีเงินได้ และขยายการชุดเจาะน้ำมันดิบในประเทศ

เมื่อ 10 พ.ย. 67 ประธานาธิบดีไบเดนเตรียมโน้มน้าวให้ว่าที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ คงงบประมาณการสนับสนุนยูเครน ประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน เตรียมพบหารืออย่างเป็นทางการกับนายโดนัลด์ ทรัมป์ ว่าที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ที่ทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐฯ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ใน 13 พ.ย. 67 เกี่ยวกับประเด็นการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลอย่างราบรื่น การแก้ไขปัญหาภายในประเทศ และนโยบายต่างประเทศต่อภูมิภาคตะวันออกกลาง ทวีปเอเชีย และยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสู้รบในยูเครน ซึ่งประธานาธิบดีไบเดนมุ่งมั่นโน้มน้าวให้ว่าที่ประธานาธิบดีทรัมป์คงงบประมาณการสนับสนุนยูเครนเพื่อรักษาเสถียรภาพในทวีปยุโรป ขณะที่ว่าที่ประธานาธิบดีทรัมป์มีจุดยืนมุ่งยุติการสู้รบในยูเครน โดยยูเครนอาจต้องเสียดินแดนที่ถูกผนวกให้กับรัสเซียเป็นการแลกเปลี่ยน ทั้งนี้ ปัจจุบันสหรัฐฯ ได้จัดสรรงบประมาณช่วยเหลือแก่ยูเครนมูลค่ารวมมากกว่า

174,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งรัฐบาลประธานาธิบดีไบเดนทยอยส่งความช่วยเหลือเป็นระยะ และสหรัฐฯ ภายใต้การบริหารของว่าที่ประธานาธิบดีทรัมป์และพรรครีพับลิกัน ซึ่งครองเสียงข้างมากในวุฒิสภาสหรัฐฯ มีแนวโน้มจะลดงบประมาณดังกล่าวลง

เมื่อ 12 พ.ย. 67 ว่าที่ประธานาธิบดีทรัมป์จะแต่งตั้งผู้สนับสนุนที่จงรักภักดีให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ นายโดนัลด์ ทรัมป์ ว่าที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ จากพรรครีพับลิกัน จะแต่งตั้งผู้สนับสนุนที่จงรักภักดีให้ดำรงตำแหน่งในรัฐบาลชุดใหม่ของสหรัฐฯ ที่สำคัญ ได้แก่ 1) นาง Kristi Noem ผู้ว่าการรัฐเซาท์ดาโคตา เป็น รมว.ความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ 2) นาย Marco Rubio วุฒิสมาชิกรัฐฟลอริดา เป็น รมว.กต. 3) นาย Mike Waltz สส.รัฐฟลอริดา เป็นที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติ 4) นาง Elise Marie Stefanik สส.รัฐนิวยอร์ก เป็นผู้แทนถาวรสหรัฐฯ ประจำสหประชาชาติ 5) นาง Susie Wiles ผู้จัดการรณรงค์หาเสียง เป็นหน.คณะเจ้าหน้าที่ทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐฯ และ 6) นาย Stephen Miller ที่ปรึกษาอาวุโส เป็น รอง หน. คณะเจ้าหน้าที่ทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐฯ ฝ่ายนโยบาย

เมื่อ 16 พ.ย. 67 ประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดนของสหรัฐฯ และประธานาธิบดีสี จิ้นผิงของจีน พบหารือกัน นอกกรอบการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค ที่กรุงลิมา เปรู ระหว่าง วันที่ 15-16 พ.ย. 67 ซึ่งเป็นการพบหารือทวิภาคีครั้งที่ 3 ระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศ และจะเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ประธานาธิบดีไบเดนจะลงจากตำแหน่ง โดยประธานาธิบดีสหรัฐฯ จะเน้นย้ำกับผู้นำจีนถึงการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลใหม่ของสหรัฐฯ ที่ยังคงความชัดเจน มีเสถียรภาพ และคาดการณ์ได้กับทั้งคชช.ทางการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐบาลของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะการทหาร เพื่อรักษาความสัมพันธ์ในระยะยาว รวมทั้งทบทวนการดำเนินนโยบายที่ผ่านมา เพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในช่วง 2 เดือนข้างหน้า ที่สหรัฐฯ จะเปลี่ยนสู่รัฐบาลใหม่

เมื่อ 16 พ.ย. 67 สหรัฐฯ ผลักดันข้อตกลงหยุดยิงระหว่างอิสราเอล-ฮิซบอลลอห์ ถ้อยแถลงของ จนท.ระดับสูงของเลบานอน ว่านาง Lisa Johnson ออท.สหรัฐฯ/กรุงเบรุต เสนอร่างข้อตกลงหยุดยิงระหว่างอิสราเอล-กลุ่มฮิซบอลลอห์ ให้กับกลุ่มฮิซบอลลอห์ ผ่านทางนาย Nabih Berri ประธานรัฐสภาเลบานอน ซึ่งมีความใกล้ชิดกับกลุ่ม โดยกลุ่มฮิซบอลลอห์อยู่ระหว่างพิจารณาเงื่อนไขในข้อตกลง และคาดว่าจะตอบรับข้อตกลงดังกล่าวภายใน พ.ย. 67 ทั้งนี้ สนข. CNN ประเมินว่า อิสราเอลจะเร่งบรรลุข้อตกลงหยุดยิงดังกล่าว เพื่อเป็นของขวัญแสดงความยินดีและต้อนรับว่าที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ และรัฐบาลชุดใหม่ของสหรัฐฯ ที่จะเข้ารับพิธีสาบานตนใน ม.ค. 68

เมื่อ 18 พ.ย. 67 กองทัพอวกาศสหรัฐฯ (U.S. Space Force) จะจัดตั้งหน่วยที่ฐานทัพอากาศโยโกตะ กรุงโตเกียว ญี่ปุ่น ภายใน ธ.ค. 67 โดยมีกำลังพลประจำการประมาณ 10 คน มีหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานด้านอวกาศกับญี่ปุ่น รวมถึงกลุ่มปฏิบัติการทางอวกาศ กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศญี่ปุ่น (Japan Air Self-Defense Force-JASDF) ซึ่งการจัดตั้งหน่วยดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการปฏิบัติการร่วมทางอวกาศระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐฯ ในห้วงที่การแข่งขันด้านอวกาศกับจีนและรัสเซียรุนแรงขึ้น

เมื่อ 1 ธ.ค. 67 ว่าที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ จะตอบโต้กลุ่ม BRICS ด้วยมาตรการทางภาษีหากส่งเสริมให้ใช้สกุลเงินอื่นแทนดอลลาร์สหรัฐฯ นายโดนัลด์ ทรัมป์ ว่าที่ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ระบุผ่านบัญชี Truth Social ให้คำมั่นว่า หากประเทศสมาชิกกลุ่ม BRICS สร้างสกุลเงินใหม่ หรือ สนับสนุนการใช้สกุลเงินอื่นแทนดอลลาร์สหรัฐฯ ในการค้าระหว่างประเทศ สหรัฐฯ จะใช้มาตรการตอบโต้ด้วยการขึ้นภาษีสินค้าจากกลุ่ม BRICS ร้อยละ 100 ซึ่งจะปิดโอกาสทางการแข่งขันสินค้าจากสมาชิกกลุ่ม BRICS จะเข้าถึงตลาดการค้าขนาดใหญ่ของสหรัฐฯ รวมทั้งการใช้สกุลเงินอื่นแทน ดอลลาร์สหรัฐฯ

เมื่อ 5 ธ.ค. 67 รมว.กท.สหรัฐฯ ลงนามเอกสารยุทธศาสตร์ต่อต้านระบบอาวุธยุทโธปกรณ์ไร้คนขับ (Strategy for Countering Unmanned Systems) เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพสหรัฐฯ ในการรับมือ ตอบสนอง และบรรเทาผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ดังกล่าวอย่างเป็นระบบ หลังยุทธวิธีการสงครามสมัยใหม่เปลี่ยนสู่การใช้ระบบอาวุธที่ขับเคลื่อนอัตโนมัติ หรือใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิบัติการโจมตีด้วยโดรนในยูเครนและภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยสหรัฐฯ จะมุ่งส่งเสริม

ขีดความสามารถในการตรวจจับ ระบบอาวุธไร้คนขับ ปรับปรุงยุทธวิธีทางทหารและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อรับมือกับระบบอาวุธไร้คนขับ โดยเฉพาะ ตลอดจนสกัดกั้นและปราบปรามเครือข่ายผิดกฎหมายที่พัฒนาและแพร่ขยายระบบอาวุธไร้คนขับทั่วโลก

เมื่อ 29 ธ.ค. 67 นายจิมมี คาร์เตอร์ อดีตประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนที่ 39 ถึงแก่อสัญกรรม ด้วยวัย 100 ปี นับเป็นอดีตประธานาธิบดีที่อายุยืนที่สุดของสหรัฐฯ โดยแถลงการณ์ของประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน ระบุว่า อดีตประธานาธิบดีคาร์เตอร์ เป็นมิตรที่รักยิ่งและเป็นผู้นำที่

ยอดเยี่ยม ส่วนว่าที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ กล่าวว่า ชาวอเมริกันเป็นหนี้บุญคุณอดีตประธานาธิบดีคาร์เตอร์อย่างยิ่ง ขณะที่ทางการกำลังเตรียมจัดการรัฐพิธีศพ ทั้งนี้ อดีตประธานาธิบดีคาร์เตอร์ สังกัดพรรคเดโมแครต ดำรงตำแหน่งหัวปี

2520-2524 มีผลงานโดดเด่น คือ

การเป็นคนกลางในการเจรจาสันติภาพสัญญาสันติภาพที่แคมป์เดวิดระหว่างอียิปต์กับอิสราเอลเมื่อปี 2522 รวมทั้งสนับสนุนโครงการพัฒนาด้านสาธารณสุขในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกหลังพ้นตำแหน่ง และได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพเมื่อปี 2545

บทสรุป สหรัฐฯ เผชิญกับการเปลี่ยนผ่านสำคัญทั้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและภายในประเทศ จากการขึ้นเป็นประธานาธิบดีของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ที่เน้นย้ำการดำเนินนโยบาย Make America Great Again และ America First ซึ่งมีผลต่อการดำเนินนโยบายแก่พันธมิตรและคู่แข่งระดับโลก ทั้งในเรื่องเสถียรภาพทางการเมือง การแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ รวมถึงความตึงเครียดทางเศรษฐกิจและการเมืองโลก ซึ่งเห็นได้จาก การขายอาวุธให้ซาอุดีอาระเบีย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคตะวันออกกลาง การผลักดันข้อตกลงหยุดยิงระหว่างอิสราเอลและฮิซบอลเลาะห์ การตั้งหน่วยกองทัพอากาศสหรัฐฯ ในญี่ปุ่น เพื่อตอบสนองการแข่งขันในอวกาศกับจีนและรัสเซีย และความตึงเครียดทางเศรษฐกิจกับกลุ่ม BRICS จากการตอบโต้เรื่องการลดบทบาทของดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งสะท้อนถึงการปรับสมดุลทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ในเวทีโลก

อ้างอิง รายงานสถานการณ์ต่างประเทศ, สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จาก https://www.nia.go.th/niaweb59/Default_TH_.asp

2. สหพันธรัฐรัสเซีย

สรุปสถานการณ์สหพันธรัฐรัสเซีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ. วรชาติ สัตยเสหา และ ร.ท.หญิง ปาณิสรา เทียนอ่อน ร.น.

สถานการณ์ของประเทศรัสเซีย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคง ตลอดจนสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครน ในห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 มีประเด็นความเคลื่อนไหวสำคัญ สรุปได้ดังนี้

ความสัมพันธ์รัสเซีย-จีน เมื่อ 9 ต.ค. 67 กองทัพเรือจีนและรัสเซีย จะฝึกซ้อมปฏิบัติการต่อต้านเรือดำน้ำร่วมกันในเขตมหาสมุทรแปซิฟิก การซ้อมรบดังกล่าวเป็นการเพิ่มระดับความร่วมมือทางยุทธศาสตร์และ

ขีดความสามารถในการตอบโต้ต่อภัยคุกคามร่วมกัน โดยฝ่ายจีนส่งเรือพิฆาตอูซี (Wuxi-Type 055) เรือพิฆาตซีหนิง (Xining-Type 052D) เรือฟริเกตเหลิทอิน (Linyi-Type 054A) รวมถึงเรือสนับสนุนการฝึก และเรือบรรทุกเฮลิคอปเตอร์อีก 3 ลำ เข้าร่วม ขณะที่รัสเซียจะส่งเรือปราบเรือดำน้ำ 2 ลำ ได้แก่ เรือ Admiral Panteleyev

และ Admiral Tributs รวมถึงเฮลิคอปเตอร์ รุ่น Ka-27PL ซึ่งใช้ต่อต้านเรือดำน้ำเข้าร่วมการฝึก

ความสัมพันธ์รัสเซีย-เกาหลีเหนือ นายคิม จอง-อึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือ ได้ลงนามให้สัตยาบันรับรองสนธิสัญญาความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุม (Treaty on Comprehensive Strategic Partnership) ระหว่างเกาหลีเหนือกับรัสเซียเมื่อ 11 พ.ย. 67 ภายหลังจากผู้นำรัสเซียให้สัตยาบันรับรองฯ เมื่อ 9 พ.ย. 67 สนธิสัญญาดังกล่าวนี้นี้มีเนื้อหาระบุถึงการให้ความช่วยเหลือทางทหารและความช่วยเหลืออื่น ๆ กันที่ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกโจมตีด้วยอาวุธ

ความสัมพันธ์รัสเซีย-เวียดนาม เมื่อ 26 ธ.ค. 67 รมว.กท.ของเวียดนามและรัสเซีย ร่วมประชุมหารือทางยุทธศาสตร์ด้านป้องกันประเทศเวียดนาม-รัสเซีย ครั้งที่ 7 ณ กรุงฮานอย โดยทั้งสองฝ่ายจะยังคงความร่วมมือด้านการทหารในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มขีดความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ และการแพทย์ทหาร

ประธานาธิบดีซีเรียลี้ภัยไปรัสเซีย ภายใต้อาณัติของกรู๊ปกบฏซีเรียเริ่มขึ้นที่เมืองอเลปโป เมื่อปลายเดือน พ.ย. 67 และสามารถยึดกรุงดามัสกัสซึ่งเป็นเมืองหลวงได้สำเร็จ จนทำให้ประธานาธิบดีบะซาร์ อัลอะซัด ของซีเรีย และครอบครัวขอพหุพและลี้ภัยไปยังรัสเซีย ในสถานะผู้ลี้ภัยด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม

การประชุม BRICS ครั้งที่ 16 เมื่อ 24 ต.ค. 67 ปธน.ปูตินของรัสเซีย ออกแถลงว่า การประชุมสุดยอดผู้นำ BRICS ครั้งที่ 16 ประสบความสำเร็จ และเป็นหนึ่งในการประชุมที่สำคัญของโลก โดยที่ประชุมออกแถลงการณ์ร่วมคาซาน (Kazan BRICS

Declaration) มีสาระสำคัญ อาทิ (1) รัสเซียพร้อมเจรจาฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศในยุโรป (2) ความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ขึ้นอยู่กับความสมัครใจและนโยบายหลังการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ (3) รัสเซียไม่เห็นด้วยที่ความขัดแย้งในตะวันออกกลางจะทวีความรุนแรงในอนาคต และสหประชาชาติยังเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตะวันออกกลาง (4) การขยายตัวของ NATO นั้นเป็นการดำเนินการที่ไม่ยุติธรรม และเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัยของรัสเซีย

สำหรับสถานการณ์ความขัดแย้งรัสเซีย-ยูเครนที่น่าสนใจ ได้แก่ รัสเซียทดสอบระบบขีปนาวุธพิสัยกลางความเร็วเหนือเสียงชนิดใหม่ “Oreshnik” ในพื้นที่การสู้รบระหว่างรัสเซียกับยูเครน ภายหลังที่มีการทดสอบครั้งแรกในการโจมตียูเครน

เมื่อ 21 พ.ย. 67 นอกจากนี้ รัสเซียพร้อมติดตั้งระบบขีปนาวุธพิสัยกลาง Oreshnik ในเบลารุส เนื่องจากรัสเซียกับเบลารุสได้ลงนามข้อตกลงการรับประกันความปลอดภัยร่วมกัน โดยคาดว่าจะสามารถติดตั้งในหัวครั้งแรกปีหลังของปี 2568

เมื่อวันที่ 17 ธ.ค. 67 หน่วยข่าวกรองและความมั่นคงของยูเครน (SBU) ได้สั่งหารพลโท Igor Kirillov หัวหน้าหน่วยป้องกันนิวเคลียร์ เคมีและชีวภาพของรัสเซีย (Radiation, Chemical and Biological Protection Forces : RCBZ) และพันตรี Ilya Polikarpov ผู้ช่วยของพลโท Igor Kirillov ในกรุงมอสโก

● บทสรุป

จะเห็นได้ว่ารัสเซียและชาติพันธมิตรมีความพยายามเพิ่มขีดความสามารถทางการทหารร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเงินที่มีการฝึกร่วมเพื่อกระชับความสัมพันธ์และเพิ่มความร่วมมือระหว่างกองทัพ และเกาหลีเหนือที่ระยะหลังมีความมุ่งมั่นขยายความร่วมมือทางทหารกับรัสเซีย ซึ่งตอกย้ำด้วยการลงนามในสนธิสัญญาความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุม แผนการเพิ่มจำนวนทหารเข้าไปปฏิบัติการในรัสเซีย สนับสนุนอาวุธ เช่น เครื่องยิงจรวดขนาด 240 มม. และปืนใหญ่อัตตาจรขนาด 170 มม. แก่รัสเซีย ซึ่งการส่งกำลังพลและอาวุธยุทธโธปกรณ์ดังกล่าว อาจจะทำให้ความขัดแย้งขยายวงกว้างมากขึ้น และเป็นการเพิ่มความสลับซับซ้อนของความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครนยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน การล้อมรบนิวเคลียร์ของรัสเซียก็ยิ่งเป็นการแสดงแสนยานุภาพและความพร้อมในการตอบโต้กับภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้น ประกอบกับเป็นการส่งสัญญาณถึงชาติตะวันตกเกี่ยวกับศักยภาพทางทหารของรัสเซียเอง และกำลังเสริมที่ได้รับจากชาติพันธมิตรด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่าการประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่ม BRICS ที่ผู้นำในหลายประเทศเรียกร้องให้เกิดสันติภาพในพื้นที่ของรัสเซีย-ยูเครน ซึ่งปูตินในฐานะผู้นำของรัสเซียมีความยินดีรับข้อเสนอในการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครน และล่าสุดรัสเซียรับข้อเสนอของสโลวาเกีย ในการเป็นเจ้าภาพการเจรจาสันติภาพระหว่างรัสเซีย-ยูเครน เกิดขึ้นภายหลังจากการหารือของนาย Robert Fico นายกรัฐมนตรีของสโลวาเกีย ซึ่งเดินทางเยือนกรุงมอสโกเมื่อ 22 ธ.ค. 67 สโลวาเกียเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของ NATO ซึ่งอาจทำให้ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครน รวมถึง NATO เบาลงได้

3. ตะวันออกกลาง-แอฟริกา-เอเชียใต้

3.1 ตะวันออกกลาง

สรุปภูมิภาคตะวันออกกลาง

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.วรชาติ สัตยเสชา และ น.ส.กาญจนา เพิ่มพูน

สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง - อิสราเอลและคู่ขัดแย้ง

โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและคู่ขัดแย้ง มีประเด็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

อิสราเอลเปิดปฏิบัติการภาคพื้นดินในตอนใต้เลบานอน ยกระดับความขัดแย้งกับกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ที่ได้รับการสนับสนุนจากอิหร่าน ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในรอบ 18 ปี ขณะที่ตุรกีเรียกร้องให้ UN ใช้กำลังหากอิสราเอลไม่ยุติการโจมตีในกาซาและเลบานอน ญี่ปุ่นเรียกร้องให้ทุกฝ่ายหยุดยิงและป้องกันการสูญเสียพลเรือน สถานการณ์ตึงเครียดเพิ่มขึ้นหลังอิหร่านยิงขีปนาวุธโจมตีอิสราเอลกว่า 200 ลูก อิสราเอลตอบโต้ด้วยการโจมตีทางอากาศและสั่งหารผู้นำกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ในกรุงเบรุต สหรัฐฯ สนับสนุนอิสราเอลโดยส่งกำลังทหารและระบบป้องกันภัย ทางด้านอิหร่านประกาศพร้อมตอบโต้หากถูกโจมตี

สงครามในตะวันออกกลางมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ทั้งจากการโจมตีในฉนวนกาซาและเลบานอน โดยมีผู้เสียชีวิตในกาซามากกว่า 45,000 ราย และในเลบานอนหลายพันราย อิสราเอลยังคงโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มฮิซบอลเลาะห์เพื่อทำลายโครงสร้างทางเศรษฐกิจและกำลังรบ ด้าน UN ยังคงประจําการในเลบานอนเพื่อรักษาความสงบ แม้จะมีความขัดแย้งต่อเนื่อง

สถานการณ์มีความตึงเครียดระหว่างอิหร่านและอิสราเอลที่เพิ่มสูงขึ้น โดยหน่วยข่าวกรองอิสราเอลเชื่อว่า อิหร่านเตรียมโจมตีอิสราเอลผ่านกลุ่มติดอาวุธในอิรัก ซึ่งอาจเกิดขึ้นก่อนการเลือกตั้งสหรัฐฯ ขณะเดียวกัน อิสราเอลตอบโต้ด้วยการโจมตีทางอากาศในเลบานอนและซีเรีย สั่งหารแกนนำกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ และสร้างความเสียหายรุนแรง ด้านอิหร่านประกาศจะตอบโต้อย่างหนัก ความขัดแย้งนี้ยังขยายไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างอิสราเอลกับ UNRWA ที่อิสราเอลยุติการสนับสนุนองค์กรและความพยายามทางการทูตของสหรัฐฯ และฝรั่งเศสไกล่เกลี่ยขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับฮิซบอลเลาะห์ แต่ยังไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งที่ยืดเยื้อมานาน อีกทั้งสถานการณ์ยังคงทวีความรุนแรงใน

หลายพื้นที่ของภูมิภาค ขณะที่อิสราเอลมั่นใจในศักยภาพการฟื้นตัวของเศรษฐกิจหากสถานการณ์คลี่คลายลงในปีหน้า

สภาความมั่นคงแห่งชาติอิสราเอล (NSC) เตือนพลเมืองอิสราเอลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะไทย หลังเครือข่ายก่อการร้ายที่

สังหารแบบใบไม้ในคูโบอาจวางแผนโจมตีเพิ่มเติม NSC แนะนำให้หลีกเลี่ยงสถานที่เกี่ยวข้องกับอิสราเอล และเพิ่มความระมัดระวัง การเตือนนี้เกิดขึ้นหลังการปรับระดับคำเตือนสำหรับไทยและชาวเกี่ยวกับแผนก่อการร้ายที่งานฟูลมุนปาร์ตีบนเกาะพะงัน

ในอีกด้านหนึ่ง อิสราเอลดำเนินปฏิบัติการโจมตีกลุ่มติดอาวุธฮิซบอลเลาะห์ในเลบานอนใต้ แม้มีข้อตกลงหยุดยิง แต่สถานการณ์ยังคงตึงเครียด นอกจากนี้ ยังมีรายงานการโจมตีหนักในฉนวนกาซา โดยอิสราเอลระบุว่า เป็นการตอบโต้กลุ่มฮามาส แต่มีพลเรือนเสียชีวิตจำนวนมาก รวมถึงนักข่าวอัลจาซีราและเจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอื่น ๆ ก็มีความเคลื่อนไหวสำคัญ เช่น การลดการส่งออกอาวุธของเยอรมนีไปยังอิสราเอล และการตัดสินใจของอิสราเอลในการปิดสถานทูตในไอร์แลนด์ เพื่อตอบโต้จุดยืนสนับสนุนปาเลสไตน์ของไอร์แลนด์ ขณะเดียวกัน ฮิวแมนไรตส์วอตช์ กล่าวหาว่าอิสราเอลใช้วิธีขาดแคลนน้ำเป็นเครื่องมือกดดันชาวปาเลสไตน์ ซึ่งอาจเข้าข่ายฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

➤ บทสรุปและแนวโน้มสถานการณ์

อิสราเอลเตือนภัยก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขณะสถานการณ์ในตะวันออกกลางยังตึงเครียด โดยมีความขัดแย้งทั้งในเลบานอน กาซา และซีเรีย พร้อมกับความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น เยอรมนีและไอร์แลนด์ ขณะที่องค์กรสิทธิมนุษยชนกล่าวหาอิสราเอลละเมิดสิทธิมนุษยชนในปาเลสไตน์

สถานการณ์ระหว่างอิสราเอลและกลุ่มต่าง ๆ ในภูมิภาคตึงเครียดและอาจยืดเยื้อ โดยมีปัจจัยสำคัญดังนี้

- **การโจมตีในฉนวนกาซา :** การโจมตีทางอากาศในพื้นที่ปลอดภัยของอิสราเอล ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตและได้รับการประณามจากสหประชาชาติ ซึ่งอาจกระทบต่อภาพลักษณ์ของอิสราเอล
- **การปฏิบัติการในเยเมน :** การโจมตีโครงสร้างพื้นฐานของกลุ่มฮูตีในเยเมน โดยอิสราเอลอาจจะขยายความตึงเครียดและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก
- **การสนับสนุนจากอิหร่าน :** การสนับสนุนจากอิหร่านต่อกลุ่มฮูตีทำให้สถานการณ์ซับซ้อนขึ้น และอาจนำไปสู่การเผชิญหน้าระหว่างอิสราเอลและอิหร่าน
- **การตอบสนองจากชุมชนระหว่างประเทศ :** การโจมตีที่ส่งผลต่อพลเรือนอาจกระตุ้นการตอบสนองจากสหประชาชาติและองค์กรสิทธิมนุษยชน

โดยรวมแล้ว สถานการณ์ในภูมิภาคยังคงตึงเครียดและอาจขยายตัวหากไม่มีการเจรจาหรือข้อตกลงระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในเร็ว ๆ นี้

3.2 เอเชียใต้

สรุปสถานการณ์เอเชียใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.วรชาติ สัตย์เลขา

และ น.ส.ปณณภา โชติชินเชาว์

สถานการณ์ประเทศอินเดีย มิติการเมือง

นรม.นเรนทรา โมดี ของอินเดีย และประธานาธิบดีสี จิ้นผิง

ของจีน พบหารือนอกรอบการประชุมสุดยอดกลุ่ม BRICS ที่เมืองคาซาน ประเทศรัสเซีย โดยผู้นำทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะเพิ่มการสื่อสารและความร่วมมือระหว่างกัน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจและการแก้ไขปัญหาขัดแย้งอย่างเหมาะสม เพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์ให้กลับสู่ระดับปกติ พร้อมทั้งแสดงความยินดีต่อข้อตกลงการค้าตะวันออกตามแนวเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างสองประเทศ และเน้นย้ำว่าความสัมพันธ์อันดีระหว่างอินเดียกับจีนมีความสำคัญต่อประชาชน รวมทั้งสันติภาพและเสถียรภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทั้งนี้ การพบหารือครั้งนี้เป็นการพบหารือทวิภาคีครั้งแรกของผู้นำทั้งสองฝ่าย หลังจากการพบหารือครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2562

อินเดียและจีนจะเริ่มการลาดตระเวนทางทหารตามแนวเส้น Line of Actual Control (LAC) บริเวณหมู่บ้าน Demchok จำนวน 2 จุด เป็นลำดับแรก ส่วนบริเวณที่ราบ Depsang อีก 5 จุด จะเป็นลำดับถัดไป โดยทั้งสองฝ่ายจะติดตามการลาดตระเวนอย่างใกล้ชิด และสื่อสารกับผู้บัญชาการในการจัดสรรเส้นทางการลาดตระเวนที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกการลาดตระเวนและป้องกันการก่อตัวสู่ความขัดแย้ง พัฒนาการดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังอินเดียและจีนบรรลุข้อตกลงการลาดตระเวนตามแนวเส้น LAC ในดินแดนสหภาพลาดักห์ ซึ่งช่วยสร้างสันติภาพและเสถียรภาพกลับสู่ภูมิภาคอีกครั้ง

โดยฉันทามติมีร่วมกัน 6 ข้อ เพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดน ได้แก่

- 1) ดำเนินมาตรการเพื่อปกป้องสันติภาพและความสงบสุขในพื้นที่ชายแดน
- 2) ส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคีที่แข็งแกร่งและมีเสถียรภาพ
- 3) สานต่อการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาเขตแดนที่เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย บนพื้นฐานแนวปฏิบัติทางการเมืองที่บรรลุร่วมกันเมื่อปี พ.ศ. 2548
- 4) ปรับกฎระเบียบการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนและเสริมสร้างความไว้วางใจกัน
- 5) ร่วมมือส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้ามแดนและรื้อฟื้นให้ชาวอินเดียเดินทางไปแสวงบุญในเขตปกครองตนเองซีจาง (ทิเบต) อีกครั้ง และ
- 6) ส่งเสริมกลไกการประชุมผู้แทนพิเศษให้เข้มแข็ง โดยการประชุมผู้แทนพิเศษด้านปัญหาเขตแดนครั้งต่อไปกำหนดจัดที่อินเดียในปี พ.ศ. 2568

มิติการทหาร

อินเดียยึดอุปกรณ์ “สตาร์ลิงก์” ถูกส่งจากพม่าให้กลุ่มติดอาวุธในเมียนมา เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง รัฐบาลปุระ ทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย สามารถยึดอุปกรณ์เชื่อมต่อดาวเทียมสตาร์ลิงก์ (Starlink) และอาวุธสงครามจำนวนหนึ่งได้ในพื้นที่อำเภอ Keirao

Khunou เมืองอิมพาล ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐมณีปุระ โดยอุปกรณ์ที่ตรวจยึดได้ประกอบด้วย จานดาวเทียมสตาร์ลิงก์ เรดาร์ ปืนไรเฟิล 2 กระบอก ปืนสั้น 2 กระบอก เครื่องกระสุน และระเบิดมืออีก 5 ลูก

ทางสื่อของอินเดียเชื่อว่าอุปกรณ์เชื่อมต่อดาวเทียมสตาร์ลิงก์และอาวุธสงครามเหล่านี้ถูกส่งข้ามชายแดนมาจากฝั่งพม่า และกำลังถูกลำเลียงต่อไปให้ RPF/PLA (The Meitei insurgent group Revolutionary People's Front/People's Liberation Army) ซึ่งเป็นกลุ่มติดอาวุธของชนชาติพันธุ์เมเตที่เคลื่อนไหวอยู่ในรัฐมณีปุระ โดยมีเป้าหมายต้องการแยกดินแดนมณีปุระออกเป็นรัฐอิสระ และเป็นรัฐชายแดนของอินเดีย อยู่ติดกับรัฐชินและภาคสะกายของพม่าที่เป็นพื้นที่เคลื่อนไหวหลักของกลุ่ม PDF ซึ่งเป็นกองกำลังติดอาวุธของรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ (NUG) หรือรัฐบาลเงาของสมาชิกพรรค NLD ที่ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาและประเทศตะวันตก เพื่อต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า และกำลังทำสงครามต่อสู้กับกองทัพพม่าอย่างดุเดือด

ทางการรัฐมณีปุระได้สั่งปิดชายแดนที่ติดกับพม่า รวมถึงยกเลิกข้อตกลง Free Movement Regime หรือ FMR ที่อินเดียกับพม่าทำร่วมกันไว้ตั้งแต่ปี 1970 หรือ พ.ศ. 2513 ซึ่งอนุญาตให้ประชาชนจาก 2 ประเทศสามารถเดินทางข้ามเส้นพรมแดนไปมาหาสู่กันได้อย่างอิสระภายในระยะทาง 16 กิโลเมตรโดยใช้บัตรผ่านแดน รวมถึงตัดสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ชายแดน เพื่อสร้างอุปสรรคในการปฏิบัติการและการสื่อสารของกลุ่มติดอาวุธ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2567 เป็นต้นมาเจ้าหน้าที่ไทยสามารถตรวจยึดอุปกรณ์สตาร์ลิงก์ที่เตรียมลักลอบส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้หลายครั้ง บริเวณชายแดนฝั่งตะวันตก แต่ครั้งสามารถยึดของกลางได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงเป็นไปได้มากกว่าอุปกรณ์สตาร์ลิงก์ที่ถูกส่งข้ามจากพม่าและถูกทหารอินเดียยึดไว้ได้มีต้นทางไปจากประเทศไทย

มิติสิ่งแวดล้อม

ทำไม “อินเดีย” อากาศแย่มากไม่หาย รายงานของ IQAir ระบุว่าในปี 2566 เมืองที่มีมลพิษในอากาศมากที่สุด 100 อันดับแรก มีถึง 83 เมืองที่อยู่ในอินเดีย โดยเมืองที่มีคุณภาพอากาศแย่ที่สุดเป็นอันดับ 1 ในปี 2566 คือเมืองเบงกอลาร์ ตั้งอยู่ในรัฐพิหาร ทางตอนเหนือของอินเดีย มีระดับความหนาแน่นของฝุ่น PM 2.5 เฉลี่ยต่อปีสูงถึง 118.9 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร หรือสูงกว่ามาตรฐานของ WHO ถึง 23 เท่า รองลงมาคือเมืองกัวยาตี เมืองที่ขึ้นชื่อว่าเป็นนครศักดิ์สิทธิ์ของอินเดีย และอันดับ 3 คือเดลี ปัญหาคุณภาพอากาศที่ย่ำแย่มักเกิดขึ้นทางตอนเหนือของประเทศ ซึ่งมาจากหลายปัจจัยด้วยกันอย่างแรกคือ ในช่วงปลายปีจะมีลมตะวันตกเฉียงเหนือพัดเข้าปกคลุมทางตอนเหนือของประเทศ ซึ่งก็จะพัดเอาควันจากการเผาไร่ของเกษตรกรบริเวณรัฐปัญจาบและฮารยานา ซึ่งฝุ่นควันก็ลอยไปไหนไม่ได้เพราะทางตอนเหนือของประเทศมีแนวเทือกเขา

หิมาลัยกัน นอกจากนั้นปลายปียังมีมลอากาศเย็นที่แผ่ลงมาจากเทือกเขาหิมาลัย ซึ่งมีมลอากาศเย็นนั้นเป็นมลอากาศที่หนัก ก็จะกดฝุ่นควันต่าง ๆ ไว้มากกว่าในช่วงฤดูร้อนหรือฤดูฝน และปัจจัยสุดท้ายคือยังมีฝุ่นควันจากยานพาหนะ ที่ผสมโรงกับฝุ่นควันจากการเผาทางการเกษตร อุตสาหกรรมต่าง ๆ และโรงงานไฟฟ้าที่ตั้งอยู่ภายในเมือง ซึ่งเมืองที่อยู่ทางตอนเหนือของประเทศเจอปัญหานี้เป็นประจำทุกปี ก็จะทำให้เห็นว่าปัญหามลพิษทางอากาศในอินเดียเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมายาวนาน หลัก ๆ มาจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลที่ฟุ้งขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแต่ยังกระทบไปถึงสุขภาพของประชาชนอีกหลายล้านคนทีเดียว

บทสรุป

ในภาพรวม อินเดียกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญทั้งในระดับภายในและระดับระหว่างประเทศ โดยบทบาทในเวทีโลกของอินเดียสะท้อนถึงความพยายามในการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความร่วมมือทางการเมืองกับมหาอำนาจอย่างจีน และการจัดการปัญหาภายในประเทศที่ซับซ้อน การหารือกับจีนในการประชุม BRICS ชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจของอินเดียในการรักษาเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียใต้ผ่านการสื่อสารและการสร้างความไว้วางใจในประเด็นข้อพิพาทชายแดน การบรรลุข้อตกลงลาดตระเวนร่วม ไม่เพียงลดความตึงเครียดในพื้นที่ แต่ยังเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของอินเดียในการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ท้าทาย

ในขณะเดียวกัน ปัญหาภายในประเทศ เช่น การลักลอบส่งอุปกรณ์และอาวุธสงครามในรัฐมณีปุระ สะท้อนถึงความเปราะบางของชายแดนและการเคลื่อนไหวของกลุ่มติดอาวุธ ซึ่งเชื่อมโยงกับปัญหาภูมิภาคที่กว้างขึ้น การตอบสนองของรัฐบาลด้วยมาตรการเชิงรุก เช่น การปิดชายแดนและการตัดสัญญาณอินเทอร์เน็ต แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการรักษาความมั่นคง แต่ในขณะเดียวกันก็กระตุ้นคำถามเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิทธิประชาชนในพื้นที่ชายแดน

สุดท้าย วิกฤตสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหามลพิษทางอากาศที่เลวร้ายในเมืองใหญ่ แสดงถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิรูปนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานฟอสซิลที่เพิ่มขึ้นและการบริหารจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืนกำลังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและภาพลักษณ์ของประเทศในระดับสากล ความสามารถของอินเดียในการแก้ไขปัญหเหล่านี้ในลักษณะที่สมดุลและยั่งยืนจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จในฐานะมหาอำนาจที่มีบทบาททั้งในภูมิภาคและเวทีโลก

ที่มา : <https://mgronline.com/indochina/detail/9670000122466>
<https://www.nia.go.th/news/category/1/>
<https://www.tnnthailand.com/news/earth/184500/>

4. เอเชียตะวันออก

สรุปสถานการณ์ความมั่นคงญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เกาหลีเหนือ

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ. วรชาติ สัตยเสนา และ น.ท.หญิง จิตราภรณ์ จิตธร ร.น.

สถานการณ์ของญี่ปุ่นด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคง ในห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 มีประเด็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้ ญี่ปุ่นมีแผนส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รัฐบาลญี่ปุ่นอยู่ระหว่างจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและ

การส่งออกยุทโธปกรณ์ระยะกลางและระยะยาว รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีป้องกันประเทศ หลังญี่ปุ่นพัฒนาภาคส่วนดังกล่าวได้ล่าช้า มีส่วนแบ่งการตลาดน้อย และเผชิญความท้าทายจากความขัดแย้งระหว่างประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติการพิเศษทางทหารของรัสเซียในยูเครน

กระทรวงกลาโหมญี่ปุ่นจะจัดซื้อโดรนลาดตระเวนจากสหรัฐฯ โดยมีแผนจัดซื้ออากาศยานไร้คนขับ MQ-9B Sea Guardian จากบริษัท General Atomics Aeronautical Systems, Inc. (GA-ASI) ของสหรัฐฯ

จำนวน 23 ลำ มูลค่า 12,000 ล้านบาท (ประมาณ 2,705 ล้านบาท) ซึ่งจะส่งมอบลำแรกในปีงบประมาณ 2571 และส่งมอบจนครบภายในปีงบประมาณ 2575 เพื่อประจำการในกองกำลังป้องกันตนเองทางทะเลญี่ปุ่น (Japan Maritime Self-Defense Force-JMSDF)

สำหรับทดแทนเครื่องบินลาดตระเวนที่ JMSDF มีประจำการในปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาขาดแคลนกำลังพลกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น (Japan Self-Defense Forces-JSDF) ทั้งนี้ JSDF บรรจุกำลังพลได้เพียงร้อยละ 51 ของเป้าหมายเมื่อปีงบประมาณ 2566

ญี่ปุ่นมอบความช่วยเหลือด้านความมั่นคงให้ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มองโกเลีย และจิบูตี 1 ธ.ค. 67 รัฐบาลญี่ปุ่นพิจารณาความช่วยเหลือเพื่อความมั่นคงอย่างเป็นทางการ (Official Security Assistance-OSA) ให้ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มองโกเลีย และจิบูตี ในปีงบประมาณ 2567 (1 เม.ย. 67-31 มี.ค. 68) ในวงเงินงบประมาณ 5,000 ล้านบาท (1,146 ล้านบาท) โดย OSA จัดหาเรดาร์ให้ฟิลิปปินส์ใช้สำหรับรับมือการขยายอิทธิพลของจีนในทะเลจีนใต้ จัดหาอุปกรณ์ควบคุมการจราจรทางอากาศ (Air Traffic Control-ATC) ให้มองโกเลีย เนื่องจากมีชายแดนติดกับจีนและรัสเซีย และจัดหาเรือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลให้อินโดนีเซียและจิบูตี

กรม.ญี่ปุ่นอนุมัติงบประมาณกลาโหมประจำปีงบประมาณ 2568 สูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ 27 ธ.ค. 67 กรม.ญี่ปุ่น อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2568 (1 เม.ย. 68-31 มี.ค. 69) จำนวน 115.54 ล้านล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นงบประมาณกลาโหม 8.7 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.4 จากปีงบประมาณ 2567 เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศในการโจมตีตอบโต้ในกรณีที่ถูกข้าศึกโจมตีก่อน ที่สำคัญได้แก่ การจัดหาขีปนาวุธพิสัยไกลเข้าประจำการ และการพัฒนาระบบดาวเทียม ทั้งนี้ การเพิ่มงบประมาณกลาโหมของญี่ปุ่นเป็นไปตามแผนจัดสรรงบประมาณกลาโหมรวมทั้งสิ้น 43 ล้านล้านบาท ภายในระยะเวลา 5 ปีระหว่างปีงบประมาณ 2566-2570

ญี่ปุ่นตั้งเป้าหมายผลิตกระแสไฟฟ้าจากเซลล์สุริยะให้เทียบเท่าการผลิตจากเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ 20 เครื่อง 1 ธ.ค. 67 กระทรวงเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม (Ministry of Economy, Trade and Industry-METI) ของญี่ปุ่น ตั้งเป้าหมายผลิตกระแสไฟฟ้าจากเซลล์สุริยะชนิดเพอรอฟสไกต์ (Perovskite Solar Cell) ซึ่งเป็นเซลล์สุริยะชนิดใหม่ที่มีคุณสมบัติเด่น คือ มีขนาดบาง และสามารถบิดงอได้ ให้ได้ 20 กิกะวัตต์ หรือเทียบเท่าการผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ 20 เครื่องภายในปีงบประมาณ 2583 โดยจะกำหนดให้ Perovskite Solar Cell เป็นแหล่งพลังงานหมุนเวียนสำคัญในการขับเคลื่อนให้ญี่ปุ่นบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ภายในปี 2593 ซึ่งแหล่งพลังงานดังกล่าวจะถูกบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์พลังงานฉบับใหม่ที่จะประกาศใช้ใน ธ.ค. 67

บทสรุป สถานการณ์ของญี่ปุ่นด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคงในห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 ที่ผ่านมา แสดงให้เห็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันประเทศด้วยตนเอง และลดการพึ่งพาความช่วยเหลือจากพันธมิตร โดยจัดทำยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ที่จะส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาควิชาการ รวมถึง กท. และกระทรวงเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy-NSS) ฉบับปี 2565 ที่ญี่ปุ่นตั้งเป้าหมายส่งเสริมอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีป้องกันประเทศ

เกาหลีใต้

สถานการณ์ของเกาหลีใต้ในห้วงเดือน ต.ค. - ธ.ค. 67 มีประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงภายในประเทศที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ ประธานาธิบดีเกาหลีใต้ประกาศ “กฎอัยการศึก” 3 ธ.ค. 67 เวลา

23.30 น. นายยุน ซอก-ยอล ปธน.

เกาหลีใต้ ประกาศกฎอัยการศึก โดยระบุว่า เป็นการประกาศฯ เพื่อปกป้องสาธารณรัฐเกาหลีจากภัยคุกคามของกองกำลังคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือ เพื่อกำจัดกลุ่มต่อต้านรัฐที่สนับสนุนเกาหลีเหนือ ซึ่งกำลังคุกคามเสรีภาพ

และความสุขของประชาชน และเพื่อปกป้องรัฐธรรมนูญที่เสรี หลังการประกาศฯ มีประชาชนที่เป็นกลุ่มสนับสนุนพรรคฝ่ายค้านออกมารวมตัวเรียกร้องให้ยกเลิกกฎอัยการศึกและเรียกร้องให้ปลด ปธน. ยุน ซอก-ยอล ทำให้เกิดการกระทบกระทั่งระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร กับผู้ชุมนุมในหลายพื้นที่

ต่อมาช่วงเช้ามืดของวันที่ 4 ธ.ค. 67 รัฐสภาเกาหลีใต้ลงมติให้ยกเลิกการประกาศกฎอัยการศึก ซึ่งได้ผลเป็นเอกฉันท์ คณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่จึงประกาศลาออกจากตำแหน่งเพื่อแสดงความรับผิดชอบ โดยเฉพาะ นายคิม ยง-ฮย็อน รมว.กท.เกาหลีใต้ ซึ่งยอมรับว่าเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ประธานาธิบดีในการประกาศใช้กฎอัยการศึก และ ปธน. ยุน ซอก ย็อล แถลงแสดงความเสียใจ พร้อมกล่าวคำขอโทษต่อประชาชน ก่อนมีมติให้ประธานาธิบดีหยุดปฏิบัติหน้าที่

27 ธ.ค. 67 รัฐสภาเกาหลีใต้ลงมติถอดถอนนายอัน ด็อก-ซู นรม. และรักษาการ ปธน.เกาหลีใต้ ด้วยคะแนน 192 ต่อ 0 เสียง ส่งผลให้นายอันต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราว นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองของเกาหลีใต้ที่มีการถอดถอนรักษาการประธานาธิบดี โดยผู้ที่จะดำรงตำแหน่งแทนคือ นายชเว ซัง-มก รอง นรม. และ รมว.กระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง และคณะที่ปรึกษา ปธน.เกาหลีใต้ยื่นลาออกยกชุด

31 ธ.ค. 67 สำนักงานสอบสวนการทุจริตสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับสูง (CIO) ออกหมายจับ ปธน. ยุน ซอก ยอล เนื่องจากไม่มาเข้าสอบปากคำ ทั้ง 3 ครั้งเกี่ยวกับการประกาศกฎอัยการศึก ขณะที่ ปธน.ยุนฯ ก็ให้คำมั่นต่อผู้สนับสนุนว่า เขาจะ “ต่อสู้จนถึงที่สุดเพื่อปกป้องประเทศ”

สรุป สถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศของเกาหลีใต้ในห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 เป็นประเด็นที่อ่อนไหวและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของพันธมิตรและนักลงทุนต่างชาติอย่างมาก โดยจะเห็นว่าในช่วง 3 เดือนหลังการประกาศใช้กฎอัยการศึก การเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมยานยนต์และเทคโนโลยีของเกาหลีใต้ที่ส่งผลให้หุ้นลดลงเกือบ 2%

เกาหลีเหนือ

สถานการณ์ของเกาหลีเหนือ ในหัวเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 มีประเด็นที่น่าสนใจและอาจส่งผลกระทบต่อประชาคมโลก สรุปได้ดังนี้

IAEA กังวลเกาหลีเหนือมุ่งขยายการผลิตวัสดุนิวเคลียร์เพื่อพัฒนาอาวุธ 21 พ.ย. 67 นาย Rafael Grossi ผอ.ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency-IAEA)

แสดงความกังวลต่อคำประกาศของนายคิม จ็อง-อึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือ เกี่ยวกับการผลิตวัสดุนิวเคลียร์เพื่อพัฒนาอาวุธ หลังจากสื่อทางการของเกาหลีเหนือเปิดเผยภาพสถานที่เสริมสมรรถนะยูเรเนียม โดย IAEA ประเมินว่า สถานที่ดังกล่าวน่าจะเป็นส่วนต่อขยายของศูนย์นิวเคลียร์คังซ็อน (Kangson Complex) ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กรุงเปียงยาง โดยอ้างอิงจากภาพถ่ายที่เผยให้เห็นโครงสร้างภายในอาคารหลักของศูนย์ดังกล่าว

ขณะที่ศูนย์นิวเคลียร์ย็อนบย็อง (Yongbyon Complex) ซึ่งเป็นสถานที่ทดลองอาวุธนิวเคลียร์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง มีรายงานการทดสอบเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์เช่นกัน ทั้งนี้ IAEA เชื่อว่า แม้จะไม่มี การเปลี่ยนแปลงสถานที่ทดสอบอาวุธนิวเคลียร์ใต้ดินที่พุงกเยรี (Punggye-ri) แต่เกาหลีเหนือยังคงอยู่ในสถานะเตรียมพร้อมสำหรับการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในอนาคต

เกาหลีเหนือจะตอบโต้ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างเกาหลีใต้ สหรัฐฯ และญี่ปุ่น 19 พ.ย. 67 เกาหลีเหนือจะตอบโต้ความร่วมมือไตรภาคีระหว่างเกาหลีใต้ สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นพันธมิตรด้านนิวเคลียร์และมีนโยบายทางทหารที่จะเผชิญหน้ากับเกาหลีเหนือ เนื่องจากมีการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการยิงขีปนาวุธของเกาหลีเหนือในทันที (Real-time) การซ้อมรบร่วมหลายครั้งเพื่อเตรียมการรุกรานเกาหลีเหนือ และการเตรียมจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการความร่วมมือไตรภาคี เพื่อให้ความร่วมมือดังกล่าวมีความเป็นรูปธรรมและมีลักษณะสถาบัน ซึ่งอาจทำให้เสถียรภาพและสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลีและภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเสื่อมถอย นอกจากนี้ เกาหลีเหนือยังเตือนว่า ความร่วมมือไตรภาคีนี้อาจไม่ยั่งยืน โดยอ้างถึงการเปลี่ยนแปลงผู้นำในสหรัฐฯ และญี่ปุ่น รวมถึงความไม่แน่นอนในการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเกาหลีใต้

สถานการณ์ระดับภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1. กัมพูชา

สรุปสถานการณ์กัมพูชา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.อ.หญิง ศิวลิย์ สิริโรจนบุรีรักษ์

สถานการณ์ภายในประเทศกัมพูชา

สถานการณ์ของประเทศกัมพูชาหัวเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 มีประเด็นสำคัญในเรื่อง “สถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศ และความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา” ในหลากหลายมิติ สรุปได้ดังนี้

สถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศ

กัมพูชายืนยันจะก่อสร้างคลองพุนันเตโซได้ตามแผนงานและไม่มีปัญหาด้านงบประมาณ ถ้อยแถลงของนายซุน จันทล รองนายก

เกาหลีเหนือและรัสเซียยกระดับความร่วมมือทางทหารและความมั่นคง 29 พ.ย. 67 พล.อ.โน ควัง-ซ็อล รมว.กท.เกาหลีเหนือ ทหารอภัยนาย Andrey Belousov รมว.กท.รัสเซีย ที่กรุงเปียงยาง เห็นพ้องที่จะยกระดับความร่วมมือสูงสุดตามข้อตกลงร่วม

เฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญอันดับแรกกับความร่วมมือทางทหาร ความมั่นคง และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศมีการขยายตัวอย่างรอบด้านและครอบคลุม ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า การหารือดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางทหารที่สนับสนุนปฏิบัติการของรัสเซียในยูเครน

เกาหลีเหนือปรับโครงสร้างผู้นำพร้อมผลักดันนโยบายเศรษฐกิจและการทูต การประชุมใหญ่คณะกรรมการกลางพรรคคนงานเกาหลี ซึ่งจัดขึ้นระหว่าง 23-27 ธ.ค. 67 โดยมีนายคิม จ็อง-อึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือ เป็นประธาน มีมติปรับเปลี่ยนบุคคลสำคัญในพรรคและรัฐบาล อาทิ นาย Pak Thae-song เลขาธิการพรรค ได้รับการแต่งตั้งเป็น นรม. แทนนายคิม ต็อก-ซุน นาย Kim Yong-sik ได้รับตำแหน่ง รมว.กระทรวงการค้าต่างประเทศ เพื่อเร่งผลักดันนโยบายด้านเศรษฐกิจ นางชเว ซ็อน-ฮุย รมว.กต. และ พล.อ.รี ย็อง-กิล ประธานเสนาธิการทหารของกองทัพประชาชนเกาหลี ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกกรมการเมือง คาดว่าเป็นผลจากการที่ทั้งสองมีบทบาทสำคัญในการกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างเกาหลีเหนือ-รัสเซีย

สรุป จากสถานการณ์ต่าง ๆ ของเกาหลีเหนือในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา จึงนำมาซึ่งการประกาศยุทธศาสตร์ตอบโต้สหรัฐฯ ของนายคิม จ็อง-อึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือ ที่ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ตอบโต้สหรัฐฯ (Anti-U.S. counteraction) ในระดับสูงสุด โดยอ้างว่า เป็นการตอบโต้ต่อการขยายความร่วมมือและการเป็นพันธมิตรนิวเคลียร์ระหว่างสหรัฐฯ เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น นอกจากนี้ เกาหลีเหนือยังมีแผนเพิ่มศักยภาพทางทหาร โดยมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำสงครามสมัยใหม่ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ เพื่อสร้างความสามารถในการป้องกันปรามสงครามไปพร้อม ๆ กับการร่วมรบกับรัสเซียเพื่อสร้างประสบการณ์ในการสงครามให้กับกำลังพลด้วย

รัฐมนตรีและรองประธานสภาเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (CDC) กล่าวเมื่อ 27 พ.ย. 67 ว่าโครงการก่อสร้างคลองพุนันเตโซจะแล้วเสร็จตามแผนงาน แต่จำเป็นต้องยุติการก่อสร้างชั่วคราวเนื่องจากกรอให้ระดับน้ำลดลงจนสามารถวางเสาและพัฒนาโครงสร้างหลักได้ตามแผนงาน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและการเงิน จะเข้าสำรวจพื้นที่และประเมินผลความคืบหน้าต่อไป (ผู้จัดการออนไลน์, 2567)

ประธานาธิบดี จิ้นผิง พบหารือกับ สมเด็จฯ ฮุน เซน ประธานวุฒิสภากัมพูชา เมื่อ 3 ธ.ค. 67 โดยมีประเด็นสำคัญ ได้แก่ จิ้นให้ ความสำคัญต่อกัมพูชาในลำดับต้น ๆ ในฐานะเพื่อนบ้านและพร้อมทำงานร่วมกับกัมพูชาเพื่อสร้างประชาคมจีน-กัมพูชา ที่มีคุณภาพมาตรฐานสูงและ

มีอนาคตร่วมกันในยุคสมัยใหม่ ขณะเดียวกัน จีนพร้อมช่วยเหลือการแสวงหาแนวทางการพัฒนาใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขของกัมพูชา พร้อมสนับสนุนกัมพูชาภายใต้กรอบความร่วมมือเพชรหกเหลี่ยม (Diamond Hexagon) ในประเด็นความร่วมมือด้าน การเมือง กำลังการผลิต การเกษตร พลังงาน ความมั่นคง และการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชน และเสริมสร้างโครงการความร่วมมือที่สำคัญให้มีประสิทธิภาพ (สมาคมผู้ผลิตข้าวออนไลน์, 2567) ด้านสมเด็จฯ ฮุน เซน ระบุว่า จีนเป็นมิตรที่ไว้วางใจได้มากที่สุด และกัมพูชายินดีส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทั้งในระดับพรรคการสร้างความร่วมมือไว้วางใจทางการเมือง ส่งเสริมความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและเยาวชน รวมถึงเสริมสร้างความร่วมมือกับจีนทั้งในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ

กัมพูชา-สหรัฐฯ มุ่งมั่นกระชับความสัมพันธ์ทวิภาคี ผลการพบหารือระหว่างรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของกัมพูชา กับ เอกอัครราชทูตสหรัฐฯ/ราชอาณาจักรพนมเปญ เมื่อ 10 ธ.ค. 67 รัฐบาลกัมพูชา พร้อมทำงานร่วมกับรัฐบาลสหรัฐฯ เพื่อสานต่อความสัมพันธ์ทวิภาคีอย่างลึกซึ้ง และพึงพอใจที่ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายมีแนวโน้มดีขึ้นจากที่ผู้แทนระดับสูงของสหรัฐฯ เดินทางเยือนกัมพูชาก่อนหน้านี้ รวมถึงย้ำความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประสานงานการประชุม ASEAN-US Dialogue ระหว่างปี 2567-2570 นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยินดีกับการฟื้นฟูความร่วมมือทางทหาร สานต่อการประชุม US-Cambodia Defense Policy Dialogue และเห็นพ้องจะจัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือทางวัฒนธรรม ในวาระครบรอบ 75 ปีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกัมพูชา-สหรัฐฯ รวมทั้งกระชับความสัมพันธ์ทวิภาคีด้านต่าง ๆ ต่อไป (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2567)

กระทรวงกลาโหมกัมพูชา เห็นชอบให้เรือรบสหรัฐฯ เข้าเทียบท่าที่สีหนุวิลล์ ครั้งแรกในรอบ 8 ปี (สำนักข่าว Intelligence Center, 2567) หนังสือพิมพ์พนมเปญโพสต์ ฉบับ 13 ธ.ค. 67 รายงานอ้างแถลงการณ์กระทรวงกลาโหมกัมพูชาว่า เห็นชอบให้เรือรบ USS Savannah (LCS 28) ของกองทัพเรือสหรัฐฯ พร้อมลูกเรือ 103 นาย เทียบท่าที่ท่าเรือสีหนุวิลล์ จ.พระสีหนุ ระหว่าง 16-20 ธ.ค. 67 เป็นครั้งแรกในรอบ 8 ปี เป้าหมายเพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคี โดยมีกำหนดหารือกับผู้บัญชาการฐานทัพเรือเวียดนาม จ.พระสีหนุ และดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การแข่งขันกีฬาสมัครเล่น การเยือนครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามทั้งสองฝ่ายที่จะฟื้นฟูความร่วมมือทางทหาร ตามที่รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของกัมพูชา หารือกับเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ/ราชอาณาจักรพนมเปญ เมื่อ 10 ธ.ค. 67

ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา

นายกรัฐมนตรีกัมพูชายืนยันจะใช้กลไกทางการในการเจรจาผลประโยชน์ของชาติ โดยถ้อยแถลงของสมเด็จฯ ฮุน มาเนต นาย

กรัฐมนตรีกัมพูชา ตอบโต้กรณี ฝ่ายค้านกัมพูชา ปลุกระดมประชาชนให้ชุมนุมกดดันเรียกร้องให้รัฐบาล กัมพูชา ยืนหยัดต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เพื่อเรียกคืนเกาะกูดจากไทยว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ มีความรับผิดชอบ วุฒิภาวะทางการเมือง และไม่ยินยอมต่อเหตุการณ์ดังกล่าว ประเด็นเกาะกูดมีความละเอียดอ่อน ต้องดำเนินการเจรจาผ่านกลไกที่เป็นทางการ อาทิ คณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Committee : JBC) คณะกรรมการร่วมด้านเทคนิค (Joint Technical Committee : JTC) ไม่ใช่ผ่านช่องทางสื่อมวลชนหรือสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งหากไม่รอบคอบอาจยั่วยุและเกิดข้อพิพาทระหว่างประเทศ

กัมพูชาจะเปิดสถานกงสุลใหญ่ประจำ จ.สงขลา เมื่อ 27 ธ.ค. 67 ทางกัมพูชารายงานว่า นายกรัฐมนตรีกัมพูชาได้ลงนามอนุญาต 2 ฉบับว่าด้วยการเปิดสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ในมิตรประเทศ ได้แก่ (1) สถานเอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำติมอร์-เลสเต มีเอกอัครราชทูตเป็นหัวหน้าสำนักงาน และ (2) สถานกงสุลใหญ่กัมพูชาประจำ จ.สงขลา มีสถานกงสุลใหญ่เป็นหัวหน้าสำนักงาน เพิ่มจากปัจจุบันที่มี สถานเอกอัครราชทูตประจำกรุงเทพฯ และสถานกงสุลใหญ่ประจำ จ.สระแก้ว ทั้งนี้ ข้อมูลจากกระทรวงการต่างประเทศกัมพูชา ระบุว่า กัมพูชาเปิดสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ ทั่วโลกมากกว่า 60 แห่ง ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 9 ก.ย. 67 นายกรัฐมนตรี ฮุน มาเนต ของกัมพูชา กล่าวปราศรัยต่อคนงานเกือบ 20,000 ราย ในจังหวัดกำปงสปี โดยระบุว่า เป้าหมายของสถานกงสุล คือ การบรรเทาความยากลำบากและเพิ่มความสะดวกในการให้บริการระดับภาครัฐ แก่คนงานชาวกัมพูชา

แนวโน้มในอนาคต

จากสถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะการที่กัมพูชายืนยันจะก่อสร้างคลองพุนนังได้ตามแผนงานและไม่มีปัญหาด้านงบประมาณ แม้รัฐบาลกัมพูชา จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ว่ามีเพื่อขยายศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ และปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น แต่ในอนาคตโครงการดังกล่าวอาจส่งผลเกิดการเปลี่ยนแปลงการไหลของน้ำในแม่น้ำโขง และอาจทำให้ภัยแล้งและภาวะดินเค็มในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงของเวียดนามที่มีสถานะร้ายแรงอยู่แล้วรุนแรงขึ้น จนอาจส่งผลกระทบต่อกลไกความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงในอนาคตหรือไม่ เป็นสิ่งที่ควรจับตามองต่อไป

2. เมียนมา

สรุปสถานการณ์เมียนมา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ. ชุตติศักดิ์ เกษตรทวีชัย และ ร.ต. สิทธิชัย สุขคะตะ

สถานการณ์ภายในประเทศเมียนมา

สถานการณ์ภายในประเทศเมียนมา ในห้วง ต.ค. 67-ธ.ค. 67 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

➤ สถานการณ์เมียนมา

พลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่อง พบปะหารือกับ หลี่ เจียง นายกรัฐมนตรี จีน ในเมืองคุนหมิง โดยจีนใช้โอกาสนี้ย้ำถึงการสนับสนุนเมียนมา และถือเป็นครั้งแรกที่ผู้นำรัฐบาลทหารเมียนมาเดินทางไปจีนนับตั้งแต่ก่อรัฐประหารเมื่อปี 2021 (ไทยพีบีเอส : 2567) นายกรัฐมนตรีจีนใช้โอกาสนี้ย้ำว่า เมียนมาเป็นส่วนสำคัญของการทูตในละแวกบ้านของจีนมาโดยตลอด และจีนจะสนับสนุนเมียนมาในการเลือกเส้นทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับเงื่อนไขในประเทศของตนอยู่เสมอ และพร้อมที่จะร่วมมือกับเมียนมาเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจจีน-เมียนมา นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้ทั้ง 2 ฝ่ายเสริมสร้างความร่วมมือในด้านการศึกษา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว รวมถึงการร่วมกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามพรมแดน

➤ สถานการณ์ชายแดนไทย - เมียนมา

พื้นที่ชายแดนบริเวณดอยหนองหลวงและดอยหัวม้า อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน ตึงเครียด เนื่องจากพบทหารกองทัพบกสหรัฐว้า (UWSA) เสริมกำลังเข้าเพิ่มเติมในพื้นที่ รายงานระบุว่า ฝ่ายไทยได้ขอให้ว้าแดงถอนกำลังที่รุกร้าเข้ามาในเขตไทย (Workpointtoday: 2567) ระหว่างพบปะเจ้าหน้าที่ระดับสูงว้าแดง ตั้งแต่วันที่ 18-19 พ.ย. ที่ผ่านมา โดยขีดเส้นภายใน 30 วัน สถานการณ์เริ่มตึงเครียด เพราะมีรายงานจากพื้นที่ว่า กองกำลังว้าแดงได้สั่งให้รวบรวมพิกัดที่ตั้งของฝ่ายไทย พร้อมรายงานให้กองบัญชาการ

กองทัพว้าโดยด่วน เช่นเดียวกับฝ่ายไทย ที่มีรายงานว่า กองพันปืนใหญ่ในสังกัดกองทัพภาคที่ 3 สำนักรวจดวงปืนใหญ่สนาม เพื่อเตรียมสนับสนุนทหารราบ หากมีการเข้ายึดฐานที่มั่นของว้าแดงในเขตไทย ต่อมาโฆษกกองทัพภาคที่ 3 ออกแถลงการณ์ชี้แจงข้อเท็จจริง โดยยืนยันว่าสถานการณ์

ชายแดน จ.เชียงใหม่ และ จ.แม่ฮ่องสอน อยู่ในภาวะปกติ สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปลอดภัย รวมทั้งความสัมพันธ์ตามแนวชายแดนยังคงอยู่ในระดับที่ดีต่อกัน กองทัพภาคที่ 3 พร้อมทั้งจะปกป้องอธิปไตยของชาติและพื้นที่ของชาวไทยอย่างดีที่สุดกองทัพภาคที่ 3 เปิดเผยว่า ได้ดำเนินการตามขั้นตอนในข้อ 2 ทุกระดับแล้ว ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเจรจาระหว่างรัฐต่อรัฐ พร้อมให้ข้อมูลว่า บริเวณดังกล่าวยังไม่มีมีการสำรวจและปักปันเขตแดน

อย่างไรก็ตามทางว้าแดงได้ออกเอกสารข่าว จำนวน 3 ฉบับ ออกเผยแพร่เป็นภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาจีน (สำนักข่าวไทย: 2567) ระบุว่าแถลงข่าวลือข้อกล่าวหาความตึงเครียดระหว่างไทยกับว้าแดงนั้น สื่อบางส่วนได้ออกมากล่าวอ้างอย่างไร้ความรับผิดชอบซ้ำแล้วซ้ำเล่า เกี่ยวกับข่าวกองทัพไทยจะโจมตีรัฐว้า นี่เป็นเพียงข่าวลือและก่อให้เกิดความขัดแย้ง

เท่านั้นรัฐว้าไม่เคยบอกว่าจะจะเป็นศัตรูกับกองทัพไทยหรือไปทำสงครามกับกองทัพไทย บางสื่อประดิษฐ์คำกล่าวอ้างที่เป็นเท็จเหล่านี้อย่างมั่วร้ายด้วยเจตนาแอบแฝงโดยกลัวว่าโลกจะไม่แน่นอน สันติภาพเป็นกระแสทั่วไปของโลกทุกวันนี้ และว้าก็แสวงหาสันติภาพอย่างไม่หยุดยั้ง ว่าประณามกลุ่มข่าวลือที่จงใจสร้างปัญหาและพยายามก่อให้เกิดสงคราม และหวังว่าชาวเน็ตส่วนใหญ่จะจับตาและไม่เชื่อหรือเผยแพร่ข่าวลือ

➤ แนวโน้มและผลกระทบ

ตั้งแต่เกิดรัฐประหารในเมียนมานั้น แต่เดิมจีนยังคงลังเลที่จะแสดงการรับรองผู้นำเมียนมาอย่างเป็นทางการ แต่สิ่งนี้อาจเปลี่ยนไป โดยจีนได้เปลี่ยนนโยบายและสนับสนุนรัฐบาลทหารเมียนมามากขึ้น อาจจะไม่ใช่เพราะจีนมีทัศนคติที่ดีต่อระบอบการปกครองหรือตัวผู้นำมากขึ้น แต่เป็นเพราะกังวลเกี่ยวกับการล่มสลายของรัฐบาลทหารเมียนมาเพราะจีนเองก็มีผลประโยชน์หลายอย่างอยู่ในเมียนมา เช่นพวกแก๊ส ธรรมชาติ

สำหรับสถานการณ์ชายแดนไทย-เมียนมา นั้นไทยควรใช้กลไกการเจรจาระหว่างรัฐและระดับท้องถิ่นในการหาทางออกที่สันติ ใช้กลไกความร่วมมือที่มีอยู่ในทุกระดับ คือ คณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (Township Border Committee : TBC) ได้แก่ คณะกรรมการฯ TBC แม่ฮ่องสอน-ลพบุรี และคณะกรรมการฯ TBC แม่สาย-ท่าลี่เหล็ก และคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee : RBC) กองทัพภาคที่ 3-สำนักปฏิบัติการพิเศษที่ 4 กองทัพเมียนมา คณะกรรมการระดับสูง (High Level Committee : HLC) กองบัญชาการกองทัพไทย-กองทัพเมียนมา การแก้ปัญหาจะเริ่มจากเบาไปหาหนัก โดยการพูดคุยกับทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกันให้ปัญหายุติโดยเร็ว และไทยควรเสริมสร้างการป้องกันในพื้นที่ชายแดนอย่างเข้มงวด ทั้งการตรวจสอบเส้นเขตแดนและการเสริมกำลังทหารเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย

3. เวียดนาม

สรุปสถานการณ์เวียดนาม

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.ต. สิทธิชัย สุขคะตะ

สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนาม

สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนาม ในห้วง ต.ค. 67-ธ.ค. 67 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

➤ สถานการณ์ความมั่นคง

เวียดนามออกมาประท้วงจีนกรณีที่ว่า เจ้าหน้าที่รัฐจีนจับกุมเรือประมงเวียดนามจนทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 10 คนและบางคนมีอาการสาหัส มีรายงานว่าชาวประมงเวียดนามในเหตุการณ์กล่าวว่า คนราว 40 คนจากเรือต่างชาติหลายลำเข้ามาทำร้ายพวกตนด้วยท่อเหล็กและยึดอุปกรณ์ประมงไปด้วย (VOA: 2567) รายงานข่าวระบุว่า ชาวประมง 4 คนจากเมืองขว้ง หงัย ในภาคกลางของเวียดนาม ได้รับบาดเจ็บสาหัสจนต้องเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล โฆษกกระทรวงการต่างประเทศเวียดนามระบุในแถลงการณ์ว่า กองกำลังรักษากฎหมายจีน “กดขี่ข่มเหง ทำร้ายร่างกาย และยึดทรัพย์สิน” ของลูกเรือประมงเวียดนามบนเรือ QNg 95739 TS ที่มาจากเมืองขว้ง หงัย และว่า “เวียดนามรู้สึกกังวลอย่างสูงสุด ไม่พอใจและคัดค้านอย่างหนักแน่น ต่อพฤติกรรมโหดร้ายทารุณของกองกำลังรักษากฎหมายของจีนที่กระทำต่อชาวประมงเวียดนาม” และกระทรวงการ

ต่างประเทศเวียดนามได้สื่อสารอย่างเคร่งครัดกับสถานทูตจีนในกรุงฮานอย ได้คัดค้านอย่างหนักแน่นต่อการกระทำดังกล่าวของกองกำลังรักษากฎหมายจีน และเรียกร้องให้จีนเคารพในอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะฮวง ซา (หมู่เกาะพาราเซล) อย่างสมบูรณ์ (รวมทั้ง) สืบสวนและประกาศผลให้กับฝ่ายเวียดนามอย่างรวดเร็ว และไม่ทำการเดิม ๆ ซ้ำอีก อย่างไรก็ตามกระทรวงการต่างประเทศจีนกล่าวว่า เรือประมงเวียดนามเข้ามาหาปลาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรุงปักกิ่ง ดังนั้น ทางจีนจึงดำเนินการมาตรการหยุดยั้งไว้ กระทรวงการต่างประเทศจีนตอบคำร้องขอว่า “ปฏิบัติการ ณ จุดเกิดเหตุเป็นไปอย่างมีอาชีพและมีอารยธรรม และไม่มีเหตุการณ์บาดเจ็บใด ๆ เกิดขึ้น” โดยไม่มีการให้ข้อมูลเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับเหตุโจมตีลูกเรือประมงดังกล่าว

➤ สถานการณ์เศรษฐกิจ

เวียดนามเดินทางรถไฟความเร็วสูงยกระดับท่าเรือเสริมศักยภาพโลจิสติกส์ (ไทยนิวส์เน็ตเวิร์ค: 2567) รัฐบาลเวียดนามอนุมัติการก่อสร้างทางรถไฟความเร็วสูงเชื่อมระหว่างกรุงฮานอย ทางตอนเหนือ กับ นครโฮจิมินห์ ทางภาคใต้ โดยเส้นทางรถไฟความเร็วสูงนี้จะมีคามยาว

1,541 กิโลเมตร เชื่อมระหว่างเมืองหลวงของเวียดนามและเมืองหลวงทางการเงินทางตอนใต้ โดยคาดว่าจะรถไฟขบวนใหม่นี้จะวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด 350 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทำให้ช่วยลดการเดินทางเหลือเพียง 5 ชั่วโมงจากเดิมใช้เวลากว่า 30 ชั่วโมง การตัดสินใจครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากสมัชชาแห่งชาติของเวียดนามเรียบร้อยแล้ว โดยโครงการนี้มีมูลค่าประมาณ 67,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือราว 2.3 ล้านล้านบาท คาดว่าการก่อสร้างจะเริ่มต้นในปี 2570 และเวียดนามหวังว่ารถไฟขบวนแรกจะเริ่มให้บริการภายในปี 2578 รถไฟจะวิ่งผ่าน 20 จังหวัด โดยมีสถานี 23 แห่ง และสถานีขนส่งสินค้า 5 แห่งตลอดเส้นทาง รถไฟความเร็วสูงดังกล่าวจะขนส่งผู้คนและสินค้า และยังให้บริการด้านการป้องกันประเทศด้วย

นอกจากการพัฒนาศักยภาพด้านโลจิสติกส์แล้ว เวียดนามอาจขึ้นแท่นเป็นฐานผลิต “ชิป” ที่สำคัญอีกด้วย หลังนักธุรกิจหันมาลงทุนเพิ่ม โดยศักยภาพของเวียดนามที่นักธุรกิจมองเห็นนั้นเกิดขึ้นมาแล้วตั้งแต่ปี 2022 โดย “Samsung” ได้ประกาศแผนเริ่มผลิตชิปที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (Ball Grid Array) ที่โรงงานใน Thai Nguyen จังหวัดทางภาคเหนือของเวียดนาม (Workpointtoday: 2567) โดยตอนนั้นวางแผนที่จะเริ่มผลิตตั้งแต่เดือน

กรกฎาคม 2023 เป็นต้นไป นอกจากนี้ เวียดนามยังเป็นที่ตั้งของโรงงานผลิตชิปของบริษัท Intel มูลค่า 1.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐตั้งแต่เมื่อ 3 ปีก่อน บริษัท Synopsys หนึ่งในผู้ผลิตเซมิคอนดักเตอร์รายใหญ่ของอเมริกา ก็มีแผนที่จะย้ายฐานการลงทุนและการฝึกอบรมวิศวกรจากจีนมายังเวียดนามด้วย

พอมานี้ หลังจากที่มีการประกาศซื้อประธานาธิบดีของสหรัฐฯ ได้ไม่นาน รายงานข่าวก็ออกมาเรื่อย ๆ เกี่ยวกับแผนการลงทุนการผลิตชิปที่จะเข้ามาในเวียดนามมากขึ้น เช่น บริษัท Hana Micron Vina ของเกาหลีใต้ จะลงทุนประมาณ 930.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเตรียมเปิดสำนักงานใหม่ในเวียดนามเพื่อขยายการส่งออกไปยังชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และตั้งใจจะย้ายบางส่วนออกจากจีน

➤ แนวโน้มและผลกระทบ

ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเวียดนามและจีนที่มีความตึงเครียด อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเป็นเอกภาพของอาเซียน เนื่องจากเวียดนามเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้อาเซียนขาดประสิทธิภาพในการประสานนโยบายด้านความมั่นคงและ ไม่สามารถเสริมสร้างเสถียรภาพในภูมิภาคร่วมกัน

ผู้ผลิตเซมิคอนดักเตอร์ (Semiconductor) รายใหญ่ของโลกที่คือ “จีนและไต้หวัน” ซึ่งเป็นฐานผลิตมานานจนชิปกลายเป็นหนึ่งในโปรดักส์ที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศ อย่างไต้หวันเองที่เมื่อก่อนเคยเป็นเกาะกำลังพัฒนา แต่เมื่อไต้หวันได้เริ่มหันมาเสริมสร้างความสามารถในการผลิตสินค้าด้วยการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับการผลิตชิปจึงกลายเป็นกุญแจสำคัญในการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดด ดังนั้น เวียดนามจึงอาจเป็นประเทศที่น่าจับตามองในภูมิภาคในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดด เพราะนักลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตชิปเริ่มสนใจและพิจารณาแล้วว่าเวียดนามเหมาะกับการเป็นฐานผลิตใหม่ของนักลงทุน ประเทศไทยควรแสวงหาโอกาสการลงทุนในเวียดนาม โดยเฉพาะการลงทุนด้านการผลิตสินค้าด้วยการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และการคมนาคม

4. สเปน.ลาว

สรุปสถานการณ์ สเปน.ลาว

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ นางสาวณิกส กรรภควัฒน์จินดา

สถานการณ์ของ สเปน.ลาว

สถานการณ์ของ สเปน.ลาว มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร โดยสามารถสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

มิติด้านสังคม

คณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ สั่งการให้ผู้ประกอบกิจการเกมออนไลน์ภายในเขตเศรษฐกิจฯ 16 แห่งและบริษัทสาขา 95 แห่งที่ได้รับใบอนุญาต ต้องรวมศูนย์การประกอบกิจการในละแวกหรืออาคารเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารจัดการและติดตามการดำเนินการได้ดีขึ้นโดยมีระยะเวลาดำเนินการ 15 วัน เป้าหมายปรับปรุงการตรวจสอบและกำกับดูแลความปลอดภัยไซเบอร์อย่างเข้มงวด และป้องกันการเกี่ยวพันกับขบวนการหลอกลวงออนไลน์

มิติด้านเศรษฐกิจ

เมื่อ 6 ต.ค.67 ลาวจัดตั้ง

บริษัทตลาดกลางแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ 11 แห่ง จัดตั้งบริษัท Lao Foreign Exchange Market Company Limited เพื่อให้บริการแลกเปลี่ยนเงินตรา

ลาวเตรียมตั้ง

"ตลาดเงินตราต่างประเทศ"

ต่างประเทศผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งแอปพลิเคชันโทรศัพท์เคลื่อนที่และเว็บไซต์ คาดว่าจะให้บริการเต็มรูปแบบภายใน ต.ค. 67 โดยในระยะแรกจะมุ่งให้บริการซื้อ-ขายเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ บาทไทย และหยวนจีน แต่ยังไม่ให้บริการแลกเปลี่ยนข้ามสกุลเงิน ทั้งนี้ ธนาคารแห่งชาติลาวและธนาคารในลาวลงนามความตกลงจัดตั้งตลาดกลางแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เมื่อ 5 ส.ค. 67 และธนาคารพาณิชย์ 7 แห่งเริ่มให้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ตั้งแต่ 22 ส.ค. 67 ที่มา: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

มิติด้านการเมือง

การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit-EAS) ครั้งที่ 19 จัดขึ้นที่นครหลวงเวียงจันทน์เมื่อ 11 ต.ค. 67 โดยที่ประชุมเน้นย้ำความมุ่งมั่นในการเสริมสร้าง EAS ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้นในฐานะเวทีระดับผู้นำสำหรับการเจรจาและความร่วมมือในประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ การเมืองและเศรษฐกิจ ที่เป็นประเด็นข้อกังวลและผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ การประชุมดังกล่าวมีผู้นำและผู้แทนระดับสูงของสมาชิก EAS เข้าร่วม รวมทั้งนายกรัฐมนตรีไทย นายเปรมชัย ชินวัตร นายกรัฐมนตรีไทย นำคณะเยือนลาวอย่างเป็นทางการตามคำเชิญของ นายสอนไซ สีพันดอน นรม.ลาว เมื่อ 8 ต.ค. 67 เพื่อสานต่อมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกัน ในการส่งเสริมการเติบโตและการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้นำทั้งสองฝ่ายหารือความร่วมมือรอบด้าน อาทิ การปราบปรามการค้ายาเสพติด มลพิษข้ามพรมแดน และการบูรณาการทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

เมื่อ 9 ต.ค. 67 ว่า น.ส.แพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรีไทย นำคณะเยือนลาวอย่างเป็นทางการตามคำเชิญของ นายสอนไซ สีพันดอน นรม.ลาว เมื่อ 8 ต.ค. 67 เพื่อสานต่อมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกัน ในการส่งเสริมการเติบโตและการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้นำทั้งสองฝ่ายหารือความร่วมมือรอบด้าน อาทิ การปราบปรามการค้ายาเสพติด มลพิษข้ามพรมแดน

การสำรวจและเก็บกู้ทุ่นระเบิดตกค้างบริเวณชายแดน การบูรณาการโครงสร้างพื้นฐาน การค้า แรงงาน นอกจากนี้ ผู้นำทั้งสองฝ่ายเป็นสักขีพยานในการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) 6 ฉบับ ครอบคลุมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเชื่อมต่อและการค้า การบริหารทรัพยากรบุคคล และการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองมิตรภาพ

เมื่อวันที่ 23 ต.ค. 67 นายอุมยิหน่อง รว.กระทรวงแรงงานเมียนมาเยือนนครหลวงเวียงจันทน์ ลาว ระหว่าง 22-23 ต.ค. 67 และได้พบหารือกับ นางใบคำ ขัตติยา รว.กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมของลาว เพื่อลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงาน เพื่อสนับสนุนการยกระดับทักษะแรงงานการจ้างงาน การประกันสังคม การคุ้มครองแรงงาน และภาคเทคโนโลยี ทั้งยังพบกับ นายสอนไซ สีพันดอน นรม.ลาว เพื่อหารือประเด็นการย้ายถิ่นฐานของแรงงาน การออกเอกสารสำหรับแรงงานข้ามพรมแดน การส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคีในการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานในภูมิภาค

อ้างอิงการพบหารือกันระหว่างนายทองลุน สีสุลิด ประธานประเทศและเลขาธิการใหญ่พรรคประชาชนปฏิวัติลาว กับประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ของรัสเซีย ขณะเข้าร่วมการประชุมสุดยอดกลุ่ม BRICS ครั้งที่ 16

และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ณ เมืองคาซาน รัสเซีย ระหว่าง 22-24 ต.ค. 67 ทั้งสองฝ่ายหารือการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกลุ่ม BRICS กับประเทศโลกใต้ โดยลาวย้ำความสำคัญของความร่วมมือพหุภาคีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคและโลก พร้อมกันเสนอแนะ

ความร่วมมือทั้งด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว การเปลี่ยนผ่านดิจิทัล การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้ ผู้นำลาวได้แจ้งต่อผู้นำรัสเซียว่า ลาวสนใจเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม BRICS และขอให้รัสเซียสนับสนุนและตอบรับลาวเป็นสมาชิกในอนาคต

มิติการเมือง

เมื่อวันที่ 31 ต.ค. 67 กองทัพประชาชนลาว (ทป.ล.) เป็นเจ้าภาพจัดการฝึก ร่วมกับกองทัพกัมพูชา และกองทัพเวียดนาม ที่ลาว เมื่อ 28 ต.ค. 67 เพื่อฝึกอบรมการรับมือภัยพิบัติร่วมกัน เป้าหมายพัฒนาเทคนิคการกู้ภัยและความร่วมมือข้ามแดน ซึ่งจำเป็นต่อการจัดการภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ โดยจะจำลองการกู้ภัยฉุกเฉินทั้งทางบกและทางน้ำ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การจำแนกอาการบาดเจ็บของผู้ป่วยก่อนส่งตัวไปสถานพยาบาล ทั้งนี้การฝึกครั้งนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกร่วมทางทหารไตรภาคี ที่กัมพูชา ในห้วง พ.ย. 67

บทสรุป

สถานการณ์ของ สปป.ลาว ในห้วง ต.ค.-ธ.ค. 67 ที่ผ่านมา พบว่า สปป.ลาว ต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจที่รุนแรงและซับซ้อน ทั้งปัญหาเงินเฟ้อและค่าเงินกิบ หนี้สาธารณะและวิกฤตการคลัง หนี้สาธารณะของลาวเพิ่มสูงขึ้นและอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะหนี้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูงจีน-ลาว ซึ่งแม้จะมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ต้นทุนการกู้ยืมสูงและการจัดการรายได้ยังไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชากรและนโยบายของรัฐบาลอย่างชัดเจนและไม่ใช่เพียงการเดินหน้าแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ในช่วงที่ผ่านมายังได้มุ่งแก้ไขปัญหาด้านอาชญากรรมข้ามชาติตามแนวชายแดน โดยมุ่งเป้าหมายปรับปรุงการตรวจสอบและกำกับดูแลความปลอดภัยไซเบอร์อย่างเข้มงวด และป้องกันการเกี่ยวพันกับขบวนการหลอกลวงออนไลน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำอย่างต่อเนื่อง

5. สิงคโปร์

สรุปสถานการณ์สิงคโปร์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ นายวัฒนชัย ขวาลำธาร

สถานการณ์ของประเทศสิงคโปร์

สถานการณ์ของประเทศสิงคโปร์ ในห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค.67 สิงคโปร์มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญหลายมิติ โดยเฉพาะด้านการทหาร พลังงานและเทคโนโลยี สามารถวิเคราะห์ประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

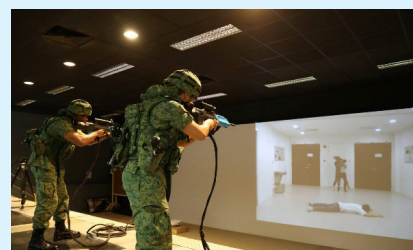
สิงคโปร์และไทยกระชับความสัมพันธ์ทางทหารด้วยการฝึกคชสีห์ 24 เมื่อวันที่ 4-17 พ.ย. 67 ณ พื้นที่ฝึกกองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรี มีการจัดการฝึก “คชสีห์ 24” (KOCHA SINGA 24) โดยเป็นการฝึกผสมระหว่างกองทัพบกไทยและกองทัพบกสิงคโปร์ ที่ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ พัฒนา

ขีดความสามารถทางยุทธวิธี และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ การฝึกในครั้งนี้ครอบคลุมการฝึกอาวุธศึกษา การดำรงชีพ การรบในเมือง การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด และการต่อสู้ด้วยมือเปล่า (มวยไทย) กองทัพบกสิงคโปร์ยังนำเทคโนโลยีและยุทธโศปกรณ์

ที่ทันสมัย เช่น ปืนเล็กกล Colt IAR6940E-SG เครื่องยิงจรวดต่อสู้อากาศย MATADOR และอากาศยานไร้คนขับ (UAV) มาใช้ในการฝึกครั้งนี้ด้วย

สิงคโปร์มุ่งเน้นการฝึกแบบจำลองที่ประหยัดทรัพยากรและเน้นการบูรณาการกับต่างประเทศ การฝึกอบรมแบบจำลอง (simulation training) ของกองทัพสิงคโปร์ มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาการรบของกองทัพ เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่และทรัพยากร สิงคโปร์จึงให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อฝึกอบรมบุคลากรทางการทหารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการฝึกที่สำคัญ 2 การฝึกคือ 1) Exercise Cooperation-2024: เป็นการฝึกซ้อมร่วมระหว่างกองทัพสิงคโปร์และจีนในมณฑลเหอหนาน ประเทศจีน โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายในเขตเมือง 2) Exercise Tiger Balm 2024: การฝึกซ้อมร่วมที่ยาวนานที่สุดระหว่างกองทัพสิงคโปร์และสหรัฐฯ โดยจัดขึ้นที่ฐานฝึกในรัฐฟลอริดา การฝึกครั้งนี้ใช้ระบบจำลองแบบ Live-Virtual-Constructive (LVC) ซึ่งช่วยให้สามารถประสานงานและวางแผนระหว่างจุดบัญชาการในสองประเทศ

สิงคโปร์เผชิญปัญหาการฉ้อโกงโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลสูงที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เว็บไซต์ CNA รายงานเมื่อ 22 พ.ย. 67 อ้างรายงาน Identity Fraud Report 2024 ที่ระบุว่า สิงคโปร์เป็นเป้าหมายการฉ้อโกงโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลสูงที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ถึง

ร้อยละ 207 เทียบกับอัตราเฉลี่ยร้อยละ 121 ของทั้งภูมิภาค อันดับ 2 และ 3 ได้แก่ ไทย และอินโดนีเซีย เพิ่มขึ้นร้อยละ 206 และร้อยละ 201 ตามลำดับ ขณะที่รูปแบบการฉ้อโกงโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่นิยมมากที่สุดทั่วโลก ได้แก่ การใช้เอกสารส่วนบุคคลปลอม เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทาง การฉ้อโกงด้านการชำระเงิน (chargebacks) การสร้างเครือข่ายบัญชีเพื่อก่ออาชญากรรม การฉ้อโกงโดยเข้าครอบครองบัญชีและดีเฟค

สิงคโปร์มุ่งหวังให้ไทยสนับสนุนการขยายความตกลงซื้อขายไฟฟ้าพหุภาคีข้ามพรมแดน นายลอร์เรนซ์ หว่อง นรม.สิงคโปร์ และ นรม.แพทองธาร ชินวัตร ว่า เห็นพ้องที่จะกระชับความสัมพันธ์และผลักดันความร่วมมือในหลายมิติ อาทิ ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจสีเขียวและเทคโนโลยี

สีเขียว เช่น เทคโนโลยีการดักจับ การกักเก็บคาร์บอน และเชื้อเพลิงไฮโดรเจน ตลอดจนความร่วมมือด้านการซื้อขายคาร์บอนเครดิต ซึ่งถือเป็นความความมั่นคงทางพลังงาน โดยเฉพาะ ความตกลงการซื้อขายไฟฟ้าพหุภาคีข้ามพรมแดน (Lao PDR-Thailand-Malaysia-Singapore Power Integration Project - LTMS:PIP) ซึ่งสิงคโปร์มุ่งหวังจะได้รับการสนับสนุนจากไทยในการขยายความร่วมมือดังกล่าว

สิงคโปร์เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยหลังเหตุทำร้ายบาทหลวง ตำรวจสิงคโปร์รายงานความคืบหน้าเหตุชายวัย 37 ปีเชื้อสายสิงหล ใช้มีดพกทำร้ายบาทหลวงในโบสถ์ย่าน Bukit Timah เมื่อวันที่ 9 พ.ย. 67 ส่งผลให้บาทหลวงได้รับบาดเจ็บ โดยตรวจพบอาวุธมีดและก้อน

รวม 5 ชิ้น เบื้องต้นไม่พบว่าเป็นการก่อการร้ายหรือมีแรงจูงใจทางศาสนา ผู้ก่อเหตุมีประวัติการทำร้ายร่างกายและใช้สารเสพติด จะถูกนำตัวขึ้นศาล ข้อหาทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธอันตราย และถูกส่งตัวไปประเมินสภาวะจิตที่สถาบันสุขภาพจิต และมีการสั่งเพิ่มการลาดตระเวนรอบศาสนสถาน รวมถึงการจัดทีมช่วยเหลือด้านจิตวิทยาแก่เด็กและประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในพื้นที่

บทสรุป

สถานการณ์ของประเทศสิงคโปร์ในช่วง ก.ค.-ส.ค. ที่ผ่านมาพบว่า สิงคโปร์แสดงบทบาทสำคัญในด้านการทหาร ด้านพลังงาน และการพัฒนาทางเทคโนโลยี โดยใช้การกระชับความสัมพันธ์ทางทหารผ่านการฝึก KOCHA SINGA 24 กับไทย รวมถึงการใช้เทคโนโลยีจำลอง (simulation) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกทางทหารและส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการทูตกับมหาอำนาจ และน่าสนใจว่าสิงคโปร์เน้นความร่วมมือในด้านพลังงานสีเขียว การซื้อขายคาร์บอนเครดิต และการส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารโดยมีไทยเป็นพันธมิตรสำคัญ ขณะเดียวกัน สิงคโปร์เผชิญปัญหาการฉ้อโกงข้อมูลส่วนบุคคลสูงสุดในภูมิภาค ทำให้เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยในประเทศ และสร้างความตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงที่มากขึ้นในยุคดิจิทัล ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างไทยและสิงคโปร์จะเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือในหลายมิติ โดยเฉพาะด้านพลังงานและเศรษฐกิจสีเขียว ไทยสามารถใช้บทบาทในโครงการ LTMS-PIP เพื่อเสริมสร้างอำนาจการเจรจาด้านความมั่นคงทางพลังงานอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การกระชับความร่วมมือทางการทหารผ่านการฝึก ร่วม จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถด้านความมั่นคงในการป้องกันประเทศ อย่างไรก็ตาม ไทยอาจต้องเฝ้าระวังความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ และการฉ้อโกงข้อมูล ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในภูมิภาค และควรเร่งเสริมสร้างระบบป้องกันเพื่อรับมือกับภัยคุกคามเหล่านี้ในอนาคต

6. อินโดนีเซีย

สรุปสถานการณ์อินโดนีเซีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ นางสาวนภิส กรภักดิ์พัฒนจินดา

สถานการณ์ของอินโดนีเซีย

สถานการณ์ของประเทศอินโดนีเซีย ช่วง ต.ค. - ธ.ค. 67 อินโดนีเซียมีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ ด้านการเมือง โดยสามารถสรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

มิติด้านสังคม

เมื่อ 4 พ.ย. 67 ผบ.ตร.อินโดนีเซีย แถลง และให้คำมั่นจะเร่งสืบสวนและจับกุมเครือข่ายการพนันออนไลน์ในประเทศ ตามคำสั่งของประธานาธิบดีปราโบโว ซูเบียนโต โดย สตช.อินโดนีเซีย จะทำงานร่วมกับศูนย์รายงานและวิเคราะห์ธุรกรรมทางการเงิน และสำนักงานบริการทางการเงิน เพื่อตรวจสอบความผิดปกติของเส้นทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ และปิดช่องทางการชำระเงิน ทั้งนี้ พล.ต.อ. Prabowo ย้ำว่า จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิดทั้งที่อยู่ในอินโดนีเซียและต่างประเทศ ขณะที่ในห้วงที่ผ่านมา สตช.อินโดนีเซีย จับกุมผู้ต้องสงสัย 16 คน ที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ อีกทั้งยังมีความเชื่อมโยงกับ จนท.กระทรวงการสื่อสารและดิจิทัล

มิติด้านเศรษฐกิจ

จากการสุ่มตรวจอุณหภูมิในร้านสะดวกซื้อ เมื่อวันที่ 31 ต.ค. 67 ที่จำหน่ายในอินโดนีเซีย เกือบหนึ่งร้อยพื้นที่ไม่พบอุณหภูมิที่มีสารปนเปื้อนเกินค่ามาตรฐาน แต่เพื่อความมั่นใจ ได้ส่งตัวอย่างอุณหภูมิไปตรวจสอบในห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันผล อย่างไรก็ตาม Bapanas ขอให้ประชาชนเลือกซื้ออุณหภูมิที่มีใบอนุญาตจำหน่าย และล้างอุณหภูมิด้วยน้ำสะอาดก่อนบริโภค รวมทั้งรณรงค์ให้บริโภคผลไม้ที่ปลูกในประเทศแทน ทั้งนี้ อินโดนีเซียเร่งตรวจสอบอุณหภูมิเข้าดังกล่าว หลังจาก มีรายงานว่าไทยตรวจพบสารตกค้างเกินมาตรฐานในอุณหภูมิในร้านสะดวกซื้อที่นำเข้าจากจีน

เมื่อ 7 พ.ย. 67 นายฮวต อัก รุมว.ท่องเที่ยวกัมพูชา พบหารือกับนาย Santo Darmosumarto ออท. อินโดนีเซีย/พมเปญ โดยทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องข้อตกลง 4 ประเด็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ทั้งสองฝ่ายเสริมสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ MOU ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกัมพูชาและอินโดนีเซีย 2) เสริมสร้างความร่วมมือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อมุสลิม 3) ร่วมมือกันส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสายการบินอินโดนีเซียเปิดเที่ยวบินตรงระหว่างบาหลีกับ จ.เสียมราฐ และ 4) ทวีปความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนการเยือนของ รุมว.ท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

เมื่อ 11 พ.ย. 67 รัฐบาลอินโดนีเซียมีแผนออกกฎหมายห้ามส่งออกสินแร่ทองแดงใน ม.ค. 68 ซึ่งจะทำให้ประเทศสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีส่งออกประมาณ 10 ล้านล้านรูเปียต่อปี (ประมาณ 21,990 ล้านบาท)

ในปี 2568 โดยตั้งเป้าจะดึงดูดนักลงทุนมาตั้งโรงงานแปรรูปทองแดงภายในประเทศ เพื่อเพิ่มมูลค่าและขีดเขยรายได้ในส่วนนี้ ทั้งจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้ และสร้างโอกาสในการจ้างงาน ซึ่งจะเหลือเฉพาะน้ำมันปาล์มดิบที่ยังเป็นแหล่งรายได้จากการส่งออกที่สำคัญ คิดเป็นมูลค่า ประมาณ 5 ล้านล้านรูเปียต่อปี การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายหลักของอินโดนีเซียที่มุ่งกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศด้วยการขับเคลื่อนธุรกิจปลายน้ำ ก่อนหน้านั้น อินโดนีเซียหยุดยั้งการห้ามส่งออกสินแร่สำคัญเพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว เช่น นิกเกิลบอกไซด์ เป็นต้น

มิติด้านการเมือง

หน่วยยามฝั่งอินโดนีเซียฯ ได้ขับไล่เรือของหน่วยยามฝั่งจีนที่แล่นเข้ามาในทะเลนาทูนาเหนือซึ่งเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะของอินโดนีเซียที่ทับซ้อนกับทะเลจีนใต้ เมื่อ 23 ต.ค. 67 นับเป็นเหตุรุกล้ำน่านน้ำครั้งที่ 2 ตั้งแต่ประธานาธิบดีปราโบโว ซูเบียนโต สาบานตนรับตำแหน่งประธานาธิบดีอินโดนีเซียเมื่อ 20 ต.ค. 67 หลังจาก อินโดนีเซียขับไล่เรือของหน่วยยามฝั่งจีนที่รุกล้ำน่านน้ำนาทูนาเหนือมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อ 21 ต.ค. 67 โดยอินโดนีเซียเชื่อว่าเรือจีนมุ่งขัดขวางกิจกรรมสำรวจพื้นที่ของบริษัทน้ำมัน Pertamina ของอินโดนีเซีย

เมื่อ 5 พ.ย. 67 ประธานาธิบดี Sergio Mattarella ของอิตาลี และประธานาธิบดีปราโบโว ซูเบียนโต ของอินโดนีเซีย จะเยือนจีนอย่างเป็นทางการตามคำเชิญของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ระหว่าง 7-12 พ.ย. 67 และ 8-10 พ.ย. 67 ตามลำดับ สำหรับการเยือนจีนของประธานาธิบดีอินโดนีเซียถือเป็นการเยือนต่างประเทศครั้งแรกหลังจากเข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ซึ่งจีนยินดีจะทำงานร่วมกับอินโดนีเซียผ่านการเยือนครั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจทางการเมือง กระชับความร่วมมือ

เชิงยุทธศาสตร์รอบด้าน และยกระดับการสร้างประชาคมจีน-อินโดนีเซียที่มีอนาคตร่วมกันไปสู่ระดับใหม่ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้กับกระบวนการสร้างความทันสมัยของทั้งสองประเทศ และส่งเสริมพัฒนาการและความเจริญรุ่งเรืองระดับโลกและภูมิภาค

การลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจสีน้ำเงินระหว่างอินโดนีเซียกับจีน ในห้วงที่ประธานาธิบดีปราโบโว ซูเบียนโต เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการระหว่าง 8-10 พ.ย. 67 ไม่ได้เป็นการยืนยันสิทธิของจีนในพื้นที่พิพาทในทะเลจีนใต้ตามเส้นประ 9 เส้นซึ่งอินโดนีเซียคัดค้านมาโดยตลอด และไม่ส่งผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตย สิทธิอธิปไตย หรืออาณาเขตในทะเลนาทูนาเหนือของอินโดนีเซีย หลายฝ่ายห่วงกังวลว่า MOU ดังกล่าว อาจกระทบต่อสิทธิอธิปไตยในการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในทะเลนาทูนาเหนือ ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ) ของอินโดนีเซีย ที่มีพื้นที่บางส่วนทับซ้อนกับทะเลจีนใต้

บทสรุป

สถานการณ์ของอินโดนีเซียในห้วง ต.ค.-ธ.ค. 67 ที่ผ่านมามีแนวโน้มที่อินโดนีเซียยังคงพยายามยกระดับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติภายในประเทศ อาทิ การเร่งสืบสวนและจับกุมเครือข่ายการพนันออนไลน์ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างครอบคลุม และเสริมสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว และตั้งเป้าจะดึงดูดนักลงทุนมาตั้งโรงงานแปรรูปทองแดงภายในประเทศ และในมิติทางการเมืองวางแผนที่จะกระชับความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้านกับนานาประเทศเพื่อยกระดับความร่วมมือในระดับภูมิภาค และแสดงความกังวลต่อสถานการณ์ในทะเลจีนใต้ที่อาจทวีความตึงเครียดและเกิดเหตุบานปลายได้ในอนาคต

7. มาเลเซีย

สรุปสถานการณ์มาเลเซีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ นายวัฒนชัย ขวาลำธาร

สถานการณ์ของมาเลเซีย

สถานการณ์ของมาเลเซีย ในห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญในหลายมิติ โดยเฉพาะทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ พลังงาน และการเมือง สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

มาเลเซียแถลงนโยบายเกี่ยวกับการเป็นประธานอาเซียนในที่ประชุม UNGA คาโต๊ะ ชรี อูตามา ฮาจี โมฮัมมัด บิน ฮาซัน รมว.กต.

มาเลเซีย แกลงในที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 79 ที่นครนิวยอร์ก สหรัฐฯ ว่า มาเลเซียพร้อมรับตำแหน่งประธานอาเซียนในปี 2568 โดยมาเลเซียตระหนักถึงความสำคัญของการทำให้อาเซียนอยู่ในสถานะเป็นผู้ขับเคลื่อนภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มาเลเซียให้พันธสัญญาว่าจะนำอาเซียนสู่การพร้อมรับอนาคต (future-readiness) โดยมุ่งเน้นการมีความทะเยอทะยานระดับโลก (global aspiration) ภายใต้บรรยากาศการแข่งขันของมหาอำนาจและการเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ รวม.กต. มาเลเซีย ระบุเพิ่มเติมว่าจะให้ความสำคัญกับการจัดการความขัดแย้งในทะเลจีนใต้เป็นอันดับแรก โดยเฉพาะอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) เพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

มาเลเซียตั้งเป้าหมายพัฒนาเศรษฐกิจอาเซียนให้มีขนาดเป็นอันดับ 4 ของโลกภายในปี 2573 เมื่อ 10 ต.ค. 67 ว่า นรม.อันวาร์ อิบราฮิม ของมาเลเซีย ได้แสดงวิสัยทัศน์ 3 ประการ สำหรับอาเซียน ในโอกาสที่มาเลเซียจะรับตำแหน่งประธานอาเซียน ในปี 2568 ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 44 และ 45 ที่กรุงเวียงจันทน์ ลาว ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาค 2) การพัฒนาความร่วมมือด้านกฎระเบียบ 3) การยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก โดยมุ่งเน้นเพิ่มการค้าและการลงทุนระหว่างกัน รวมถึงส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล และการเชื่อมโยงเข้ากับเศรษฐกิจโลก ทั้งนี้ ได้ตั้งเป้าหมายให้อาเซียนมีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลกภายในปี 2573 กับทั้งสนับสนุนให้ติมอร์-เลสเต เข้าร่วมเป็นสมาชิกสมบรูณ์ของอาเซียน

มาเลเซียตอบรับการลงทุนจากบริษัทชั้นนำจากสหรัฐฯ นรม.อันวาร์ อิบราฮิม ของมาเลเซีย ได้พบกับนายแอนโทนี บลิงเคน รวม.กต. สหรัฐฯ ในโอกาสเข้าร่วมประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 44 และ 45 ที่กรุงเวียงจันทน์ ลาว โดย นรม.อันวาร์ ได้กล่าวขอบคุณและแสดงความยินดี

ที่บริษัทชั้นนำของสหรัฐฯ อาทิ บ.Google บ.Microsoft บ.Enovix Corporation และ บ.Amazon Web Services ให้ความสนใจเข้ามาลงทุนในมาเลเซีย มูลค่า 14,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 490,000 ล้านบาท) ขณะที่ นายบลิงเคน ระบุว่า สหรัฐฯ สนับสนุนการทำหน้าที่ประธานอาเซียนของมาเลเซียในปี 2568 เพื่อเสถียรภาพในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะด้านความมุ่งมั่นต่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ความมั่นคง และมนุษยธรรม

มาเลเซียมุ่งผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก นรม.อันวาร์ อิบราฮิม ของมาเลเซีย เผยแพร่ข้อความผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัว เมื่อ 15 ต.ค. 67 ว่า รัฐบาลจะสานต่อการพัฒนาเขต ECER ต่อไป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค และดึงดูดการลงทุนมายังรัฐชายฝั่งตะวันออกมากขึ้น โดยหวัง 3 ไตรมาสแรกของปี 2567 เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (East Coast Economic Region-ECER) ดึงดูดการลงทุนได้กว่า 13,300 ล้านริงกิต สูงกว่าเป้าหมายที่ 10,000 ล้านริงกิต ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนโครงการใหม่ 12 โครงการ และเกิดการสร้างงานกว่า 8,700 ตำแหน่ง ในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ อาทิ การผลิตเหล็ก ปิโตรเคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ชีวมวล และการท่องเที่ยว

มาเลเซียจะเร่งให้โครงข่ายสายส่งไฟฟ้าอาเซียน (ASEAN Power Grid-APG) เกิดขึ้นภายในปี 2568 ดาโต๊ะ ชรี ฟาติลลาะห์ ยูโซฟ รอง นรม. และ รวม.การเปลี่ยนผ่านพลังงานและสาธารณสุขโลกของมาเลเซีย ตั้งเป้าให้มาเลเซียเร่งโครงการโครงข่ายสายส่งไฟฟ้าอาเซียน (ASEAN Power Grid-APG) ให้เกิดขึ้นได้ในห้วงการเป็นประธานอาเซียน ปี 2568 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศสมาชิกอาเซียน ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ นอกจากนี้มาเลเซียได้หารือทวิภาคีกับประเทศสมาชิกอาเซียน อาทิ ลาว ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม นอกรอบการประชุมฯ เกี่ยวกับการลงทุนของมาเลเซียในภาคพลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด พร้อมกับความสำคัญของความร่วมมือตามโครงการบูรณาการด้านไฟฟ้าจากลาวไปประเทศสิงคโปร์ ผ่านระบบส่งของไทยและมาเลเซีย (Lao PDR-Thailand-Malaysia-Singapore on Power Interconnection Project - LTMS-PIP)

บทสรุป

สถานการณ์ของประเทศบรูไนในห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. ที่ผ่านมามีพบว่า มาเลเซียแสดงบทบาทเป็นผู้นำในภูมิภาคอาเซียนที่เน้นการเสริมสร้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ พลังงาน และการเมือง ผ่านนโยบายการเป็นประธานอาเซียนในปี 2568 พร้อมชูเป้าหมาย “Future-Readiness” เพื่อเตรียมอาเซียนให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงของภูมิรัฐศาสตร์โลก เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจผ่าน ECER และการผลักดัน ASEAN Power Grid ซึ่งช่วยส่งเสริมพลังงานสะอาดในภูมิภาค ขณะเดียวกันมาเลเซียยังใช้การลงทุนจากมหาอำนาจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในมิติของความมั่นคงและการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นประเทศไทยอาจได้รับผลกระทบเชิงบวกและลบ จากบทบาทที่เพิ่มขึ้นของมาเลเซียในอาเซียน โดยเฉพาะการเสริมสร้างความร่วมมือในมิติเศรษฐกิจ เช่น ASEAN Power Grid ซึ่งจะเป็นโอกาสที่ไทยสามารถใช้เป็นเวทีส่งเสริมเศรษฐกิจและการลงทุนร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ของมหาอำนาจ อาจกดดันให้ไทยต้องเพิ่มบทบาทในอาเซียนมากขึ้น ทั้งในมิติการเมืองและความมั่นคง ไทยจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางการทูตแบบสมดุล และเพิ่มขีดความสามารถในเศรษฐกิจและพลังงานเพื่อรักษาความเป็นกลางกับนานาประเทศในระยะยาว

8. ฟิลิปปินส์

สรุปสถานการณ์ฟิลิปปินส์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์
และ ร.อ.หญิง ศิวลิย์ สิริโรจน์วิรัช

สถานการณ์ในทะเลจีนใต้

สถานการณ์ในทะเลจีนใต้ห้วงเดือน ต.ค.-ธ.ค. 67 เห็นสัญญาณของกรณีพิพาทในปี 2568 ที่อาจทวีความรุนแรงมากขึ้น อันมาจากการแข่งขันของมหาอำนาจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสมดุลในความสัมพันธ์ทางยุทธศาสตร์ของคู่พิพาทหลัก และทิศทางของอาเซียนต่อทะเลจีนใต้ สรุปได้ดังนี้

ข้อพิพาททะเลจีนใต้ในปี 2568 อาจทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น จากหลายเหตุการณ์ ดังนี้

กรณีสหรัฐฯ ประกาศสนับสนุนงบประมาณสำหรับพัฒนาหน่วยยามฝั่งฟิลิปปินส์ (Philippine Coast Guard : PCG) ประมาณ 8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายหลังการเจรจาทางทะเลระหว่างฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ (Philippines-US Maritime Dialogue) ครั้งที่ 3 ที่ฟิลิปปินส์ เมื่อ 24 ต.ค. 67 ที่ผ่านมา (U.S. Embassy in the Philippines, 2567) โดยจีนได้มีท่าทีต่อกรณีดังกล่าวว่า ฟิลิปปินส์ไม่ควรเป็นเครื่องมือของสหรัฐฯ ในการแข่งขันอิทธิพลกับจีน รวมทั้งฟิลิปปินส์ควรยุติการยั่วยุและหาทางแก้ไขปัญหากับจีนตามแนวทางการทูต จะเพิ่มความขัดแย้งในทะเลจีนใต้

ฟิลิปปินส์ออกกฎหมายทางทะเลฉบับใหม่ เมื่อ 8 พ.ย. 67 จีนได้ยื่นหนังสือประท้วงทางการทูตไม่เห็นด้วยกับการออกกฎหมาย 2 ฉบับของฟิลิปปินส์ ได้แก่ (1) พรบ.อาณาเขตทางทะเล (Maritime Zones Act) และ (2) พรบ.การเดินเรือผ่านช่องทางทะเลหมู่เกาะ (Archipelagic Sea Lanes Act) ซึ่งย่ำถึงสิทธิของฟิลิปปินส์ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ) รวมถึงพื้นที่พิพาทกับจีนบริเวณสันดอนสการ์โบรห์และหมู่เกาะสแปรตลีย์ในทะเลจีนใต้ (สำนักข่าว The Intelligence, 2567) โดยจีนเรียกร้องให้ฟิลิปปินส์เคารพอธิปไตยและผลประโยชน์ทางทะเลของจีน รวมทั้งยุติการดำเนินการฝ่ายเดียว ที่อาจนำไปสู่การขยายตัวของข้อพิพาทและทำให้สถานการณ์ซับซ้อน ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐฯ ย้ำว่าการออกกฎหมายดังกล่าว สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

จีนเพิ่มการลาดตระเวนและบังคับใช้กฎหมายในทะเลจีนใต้ โดยหน่วยยามฝั่งของจีน (China Coast Guard: CCG) ออกแถลงการณ์เมื่อ 10 พ.ย. 67 ว่า จะเพิ่มการความเข้มข้นและความต่อเนื่องในการลาดตระเวน และการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่รอบสันดอนสการ์โบรห์ (จีนเรียกเกาะหวงเหียน) และน่านน้ำอาณาเขตมากขึ้น เพื่อปกป้องสิทธิของจีนจากการถูกยั่วยุและละเมิดโดยเรือประมงของฟิลิปปินส์ ที่เข้ามาทำประมงในบริเวณดังกล่าว นอกจากนี้ แถลงการณ์ยังอ้างกฎหมายว่าด้วยน่านน้ำและอาณาเขตต่อเนื่องของจีน ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่ 25 ก.พ. 35

ประกาศเพิ่มพื้นที่อีก 17 แห่ง รอบสันดอนสการ์โบรห์ ให้เป็นอาณาเขตต่อเนื่องที่หน่วยยามฝั่งจีนจะทำการลาดตระเวนและบังคับใช้กฎหมายด้วย (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2567)

จีนประกาศแผนที่เมืองฉบับใหม่ครอบคลุมพื้นที่พิพาททะเลจีนใต้ เมื่อ 13 พ.ย. 67 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติจีนเผยแพร่แผนที่เมือง Sansha ฉบับปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 9 พ.ย. 67 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่บนหมู่เกาะพาราเซล (Xisha) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Nansha) ในทะเลจีนใต้ที่มีหลายประเทศร่วมอ้างกรรมสิทธิ์อยู่ ด้านกระทรวงกิจการพลเรือนได้กำหนดรหัสพื้นที่สำหรับใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งโดยปกติรหัสดังกล่าวจะระบุบนบัตรประจำตัวบุคคลเพื่อแสดงถิ่นที่เกิดและเขตที่ลงทะเบียนพักอาศัย ทั้งนี้ เมือง Sansha เป็นส่วนหนึ่งของมณฑลไห่หนาน จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2555 เพื่อยืนยันการอ้างสิทธิของจีนในทะเลจีนใต้ ข้อมูลเมื่อปี 2563 ระบุว่า ประชากรเมือง Sansha มีประมาณ 2,300 คน

ฟิลิปปินส์มีแผนประกาศระบบชีปนาวุธพิสัยกลาง “ไทฟอน” ของสหรัฐฯ ไว้ในประเทศ เป็นการถาวร เมื่อวันที่ 23 ธ.ค. 67 พล.ท. รอย กาลิโด เสนาธิการกองทัพบกฟิลิปปินส์ ระบุว่า ชีปนาวุธดังกล่าวเป็นอาวุธที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลมะนิลา ในการปกป้องความมั่นคง และผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศ ส่วนจำนวนของระบบที่จะนำมาติดตั้ง “ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจ” ทั้งนี้ พล.ท. กาลิโด กล่าวว่า แผนการนี้อยู่ในขั้นตอนของการหารือ และยังไม่มี การบรรจุในแผนงบประมาณปี 2568 ทั้งนี้ หากได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนทั้งหมดในการติดตั้งอาจต้องใช้เวลาน้อยกว่า 2 ปี อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจีนแสดงท่าทีว่า หากฟิลิปปินส์จะยินยอมให้สหรัฐฯ ติดตั้งระบบชีปนาวุธดังกล่าว ซึ่งถือเป็น “อาวุธร้ายแรง” จะทวีความเสี่ยงของการปะทะกันทางภูมิรัฐศาสตร์ และความตึงเครียดในภูมิภาค (เดลินิวส์ออนไลน์, 2567)

สำหรับ **“ทิศทางของอาเซียนต่อทะเลจีนใต้ในปี 2568”** นั้น

มาเลเซียเตรียมหารือประเด็นทะเลจีนใต้ในฐานะประธานอาเซียน เมื่อ 27 พ.ย. 67 กระทรวงการต่างประเทศของมาเลเซีย เน้นย้ำว่า รัฐบาลมาเลเซียมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาและพร้อมที่จะรับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้อย่างสร้างสรรค์ผ่านช่องทางการทูต และเวทีที่เหมาะสม และจะยกประเด็นทะเลจีนใต้ขึ้นหารือในการประชุมอาเซียน ซึ่งมาเลเซียจะทำหน้าที่เป็นประธานในปี 2568 พร้อมทั้งกล่าวเพิ่มเติมว่าที่ผ่านมา การจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea: COC) ระหว่างอาเซียน-จีนมีความคืบหน้า และอยู่ขั้นตอนสุดท้ายในการเจรจา

บทสรุป

ทะเลจีนใต้ยังคงเป็นพื้นที่ที่ได้รับความสนใจจากประเทศทั้งในและนอกภูมิภาค โดยเฉพาะการที่ชาติมหาอำนาจเข้ามามีอิทธิพลอย่างเข้มข้นมากขึ้นในพื้นที่ อาจทำให้กระทบต่อความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) และนำมาสู่การกระทบต่อการแสวงหาแนวทางการจัดการปัญหาร่วมกัน ดังนั้นสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงของภูมิภาคเป็นความหวังที่จะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ ควรผ่านกลไกต่าง ๆ ของอาเซียน โดยอาเซียนควรยืนยันและเรียกร้องให้ทุกประเทศเคารพหลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายทางทะเล และผลักดันให้มีการประกาศใช้กลไกประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea: COC) และลดลดจนหลีกเลี่ยงการดึงประเทศนอกภูมิภาคเข้ามาเกี่ยวข้องกับประเด็นพิพาททะเลจีนใต้ แต่ควรใช้ช่องทางการเจรจาทางการทูตเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การสัมมนาวิชาการการอบรมการปฐมนิเทศนายทหารชั้นนายพลของกองทัพไทย รุ่นที่ 49 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้ดำเนินการให้การสนับสนุนในการสัมมนาวิชาการการอบรมการปฐมนิเทศนายทหารชั้นนายพลของกองทัพไทย รุ่นที่ 49 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เรื่อง “Future Challenges : Adapt or Die?” เมื่อวันศุกร์ที่ 29 พ.ย. 67 ณ ห้องประชุม 421 อาคารอเนกประสงค์ สปท.

การสัมมนานี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก เพื่อฝึกกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) และการคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Thinking) รวมทั้งการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication) อย่างเป็นระบบ ประการที่สอง เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากสถานการณ์ผ่านกรอบ STEEP-M (Social,

Technological, Economic, Environmental, Political and Military) พร้อมทั้งระบุหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) และประการสุดท้าย เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมของกองทัพไทย (RTARF) เพื่อรับมือกับความท้าทายในอนาคต

ทั้งนี้ การสัมมนานี้มีการแบ่งผู้เข้าร่วมสัมมนาออกเป็น 4 กลุ่ม ใน 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 แนวทางด้านปฏิบัติการทางทหาร โดยใช้เหตุการณ์สมมุติ “ความไม่มั่นคงในทะเลจีนใต้ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย” เป็นกรณีศึกษา และประเด็นที่ 2 การจัดการภารกิจด้านการบรรเทาสาธารณภัย กรณีน้ำท่วมและดินถล่ม โดยใช้เหตุการณ์น้ำท่วมที่ต่างประเทศและทางภาคเหนือของไทย เป็นกรณีศึกษา

2. ภาพการเดินทางลงพื้นที่และเข้าสัมภาษณ์เก็บข้อมูลการวิจัยของศูนย์วิจัยและคณะผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง (SSC Academic Security Research and Expert Center: SAREC)

เรื่อง “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่กับการรักษาความมั่นคงภายใน : ถอดบทเรียนการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือของไทย” ระหว่างวันที่ 15-21 ธ.ค. 67

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เล็งเห็นว่าการบริหารจัดการความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยเฉพาะประเด็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งต่อการรักษาความมั่นคงภายใน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและพัฒนาให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ และสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป มิเช่นนั้นการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดน อาจไม่เกิดผลสัมฤทธิ์และไม่สามารถรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่กับการรักษาความมั่นคงภายใน : ถอดบทเรียนการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือของไทย” โดยมุ่งเน้นการถอดบทเรียนการดำเนินงานดังกล่าวของ นบ.ยส.35 เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชนที่อาศัยในชุมชนตามแนวชายแดน เพื่อต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและถอดบทเรียนการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือของไทย

2. เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือของไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบบริบทและถอดบทเรียนการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือของไทย
2. สามารถสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนที่ประสบความสำเร็จ
3. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สามารถจัดทำข้อเสนอแนะต่อกองทัพไทยในการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดน ที่สามารถนำไปขยายผลในพื้นที่ชายแดนอื่น ๆ ของไทย

วันจันทร์ที่ 16 ธ.ค. 67 ณ จว.ช.ม.

โดย พล.ท. ก่อพงศ์ ทรงศิลป์ ผทค.พิเศษ บก.ทท. ช่วยปฏิบัติราชการ สน.ผบ.สพท. และพล.ต.นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.ศสย.สพท. นำคณะนักวิจัย ภกศ.ศสย.ฯ เดินทางเข้าสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) นบ.ยส.35 โดยมี พล.ท. กาจจน์ กอริ รอง ผบ.นบ.ยส.35 และคณะให้ข้อมูล (2) กก.ผ.ผ.เมือง โดยมี พ.อ.ไมตรี ศรีสันติยะ เสธ.กก.ผ.ผ.เมือง และคณะให้ข้อมูล

วันอังคารที่ 17 ธ.ค. 67 ณ จว.ช.ม.

โดย พล.ท. ก่อพงศ์ ทรงศิลป์ ผทค.พิเศษ บก.ทท. ช่วยปฏิบัติราชการ สน.ผบ.สพท. และ พล.ต.นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.ศสย.สพท. นำคณะ นักรวิจัย กภค.ศสย.ฯ เดินทางเข้าสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 โดยมี พ.ต.อ.วชิระศักดิ์ ศรีประสม รอง ผบก.สส.ภ.5 และคณะ ให้ข้อมูล และ (2) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 โดยมี นายธันวา ผุดผ่อง ผอ.ปปส. ภาค 5 และคณะ ให้ข้อมูล

วันพฤหัสบดีที่ 19 ธ.ค. 67 ณ จว.ช.ม.

โดย พล.ต.นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.ศสย.สปท. นำคณะนักวิจัย กกศ.ศสย.ฯ เดินทางเข้าสัมภาษณ์ ณ ที่ทำการปกครอง อ.แม่เมาะ โดยมี นายสมภพ หน่อแก้ว ปลัดอำเภอแม่เมาะ และคณะ ให้ข้อมูล รวมทั้งได้สำรวจภูมิประเทศและศึกษาการปฏิบัติการกักกันยาเสพติดแบบบูรณาการในพื้นที่ชายแดน 2 จุด ได้แก่ (1) ฐานปฏิบัติการก๊วสูง กองร้อยทหารพราน 3201 และ (2) จุดตรวจชุมชนท่าตอน อ.แม่เมาะ

วิสัยทัศน์ ศศย. (Vision)

“เป็นหน่วยงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการศึกษาวิจัย
และให้ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
และการป้องกันประเทศ (Think Tank) ให้เป็นที่ยอมรับของกองทัพ
หน่วยงานด้านความมั่นคง และประชาชน ภายใน ปี พ.ศ. 2570”

